

กระโถนเข้าธรรมาสน์

ฉบับที่ ๑๗ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

ประกาศ เรื่องเปลี่ยนแปลงวันรับสังฆทาน

จากกำหนดการเดิม ที่พระครูธรรมธรเล็ก สุขุมมปญโญ
มารับสังฆทานทุกเดือน ณ บ้านอนุสาวรีย์ฯ ตามวันที่ประกาศ
แจ้งให้ทราบแล้วนั้น

ขอเปลี่ยนแปลงวันรับ จากเดิมวันเสาร์-อาทิตย์-จันทร์
ของแต่ละเดือนที่กำหนดไว้ เป็นวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์แทน
เนื่องจากมีภารกิจไม่สามารถมารับสังฆทานวันจันทร์ได้
ทั้งนี้ นับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

หมายเหตุ

กำหนดการรับสังฆทาน ที่บ้านอนุสาวรีย์ฯ มีดังนี้

เดือน กค.๔๘ : วันที่ ๑-๒-๓

เดือน สค.๔๘ : วันที่ ๕-๖-๗

เดือน กย.๔๘ : วันที่ ๒-๓-๔

สนทนากับพระเล็ก สุทธิมปญโญ
เดือนกันยายน ๒๕๔๔
ณ บ้านอนุสาวรีย์ฯ

ถาม : การบังคับนี้ก็แสดงว่าไม่ได้เข้าไปแทรก ?
 ตอบ : ไม่ได้เข้าไปแทรก บังคับอยู่ภายนอกโดยส่งพลังจิตที่สูงกว่า บังคับเข้าไป
 ถาม : เหมือนการสะกดจิต ?
 ตอบ : ลักษณะเหมือนอย่างกับว่าตัวเราเป็นหุ่นยนต์ แล้วเขาใช้คลื่นวิทยุบังคับเรา
 ถาม : ไกลเคียงกับการสะกดจิต ?
 ตอบ : ก็คล้ายๆ กันเลย
 ถาม : แต่ที่นี้ถ้าพูดถึงเรื่องของการแทรกนี่คือเบียดออกไปเลย?
 ตอบ : พวกนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพวกที่มาร้าย ถ้าหากว่ามาร้ายนี้ส่วนใหญ่จะใช้ลักษณะนี้ บางทีมันจะยึดร่างกายของเราเป็นของมันเลย ยึดรถเราเป็นของมันเลย คราวนี้พวกที่ยึดรถของเราเป็นพวกมันนี่ ส่วนใหญ่แล้วในปัจจุบันนี้ถ้าเรารู้ก็อย่างเช่นพวก "ผีปอบ" มันอยู่ไม่พอ มันยึดเป็นของมันแล้วมันก็ไม่ดูแล ไม่รักษาไม่อะไร มันเอาแต่อาศัยกินไปวันๆ บางทีร่างกายของเรามันพังแล้ว แต่ว่าสามารถทรงอยู่ได้เพราะสภาพจิตของมันแทรกอยู่ บังคับอยู่ พอมันทิ้งบ๊ีบตัวคนนั้นตายเดี๋ยวนั้นเลย แล้วเนาเดี๋ยวนั้นเลยก็มี เพราะว่ามันจริง ๆ แล้วก็คือตายมานาน เพราะจิตของเขาโดนเบียดมานานแล้ว แต่ว่าตัวนี้มันบังคับอยู่แทนอยู่

ถาม : ยังสงสัยอยู่นะฮะ คนที่ถูกเบียดออกไปก็คือไม่รู้ตัว ?
 ตอบ : อันนั้นจริงๆ ก็แสดงว่าของเขาคงต้องมีวาระกรรมของเขาอยู่ วาระกรรมที่เคยเนื่องกันมาทำให้ตัวที่มาแทนเขา สามารถที่จะเบียดเขาออกไปได้ ก็หมายความว่าบางทีอุปฆาตกรรมที่มادتatronของเขาทำให้เขาต้องตายลงในช่วงนั้นเลย
 ถาม : กรรมอะไรคะ ถึงทำให้มีในลักษณะนั้น ?
 ตอบ : ส่วนใหญ่แล้วอุปฆาตกรรมจะเกิดจากปานาติบาต ฆ่าสัตว์ใหญ่มาต้องใช้กำลังใจสูงในการกระทำ ฆ่าสัตว์เล็กๆ ไม่ต้องใช้กำลังใจมาก ฆ่าคนหรือฆ่าสัตว์ใหญ่มาต้องใช้กำลังใจสูง โทษก็สูงไปด้วย ดังนั้นเมื่อถึงเวลารับโทษไปแล้ว ดอกเบียดที่ตามมาก็แพงหน่อย ถึงตายเหมือนกัน
 ถาม : จิตดวงนั้นนี่ ไม่เป็นไปตามวาระกรรมหรือคะ ?
 ตอบ : เป็นไปตามวาระ เรื่องของวาระกรรมนี้มีก่อนมีหลัง อันไหนมาถึงก็ให้ผลก่อน คราวนี้ว่า ความดีรออยู่ก็จริง แต่อุปฆาตกรรมเข้ามาถึงก่อนก็ต้องไปตามนี้ก่อน พอคุณพ้นจากตรงนี้แล้ว คุณค่อยไปปรับความดีต่อ แต่บังเอิญว่าอันนั้นมันแรงไปหน่อยเราก็เลยตายเลย คราวนี้พอตายก็ต้องดูต้นทุนของเราตอนนั้นว่าดีกับชั่วเป็นอย่างไร สภาพจิตของเราตอนนั้นเกาะอะไร? เราก็คงจะไปหารถคันใหม่ของเรา
 ถาม : .....
 ตอบ : ถ้าหากว่าหมดอายุ เราก็คงจะไปตามทางของเรา ต้องปล่อยให้มันยึดรถไป ไฟแนนซ์ดู (หัวเราะ) ปัจจุบันนี้ที่เขาทรงหาที่เป็น "ของแท้" หมายความว่าบุคคลที่มาดี มาต้องการช่วยเหลือผู้อื่น มา

เพื่อสร้างสมบารมีตัวเอง ของแท้นี้อยากจะกล่าวว่า เป็นเทวดา เป็นพรหม เป็นพระ นะหายากมาก ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นของปลอมที่หลอกอาศัยเบื่องสูงเพื่อหากิน คราวนี้วิธีสังเกตง่าย ๆ ถ้าเราไม่ได้ทิพจักขุญาณที่จะพิสูจน์ได้ว่าท่านเป็นใครมาจากไหน ก็ให้สังเกตจากการกระทำของท่าน ถ้าเป็นของแท้ในความหมายที่อาดมาพูดไป คือเป็นเทวดาหรือพรหมหรือพระ อันดับแรกท่านจะไม่เรียกร้องผลประโยชน์จากเรา ส่วนใหญ่ต้องการแค่ความเคารพ อาจจะเป็นดอกไม้รูปเทียนหรือว่าเงินบูชาครู ๓ บาท ๙ บาท เต็มที่ไม่น่าจะเกิน ๑๐๘ บาท เหล่านี้เป็นต้น จะไม่ซ้ำเติมให้เราเดือดร้อนยิ่งขึ้น อันดับต่อไปก็คือว่าท่านจะมาเป็นเวลา คืออาจจะมาเฉพาะวันอังคาร วันเสาร์ หรือวันพฤหัสบดี อาจจะมาเฉพาะวันพระใหญ่ หรืออาจจะมา ๓ เดือนครั้ง ๖ เดือนครั้ง ปีละครั้ง เป็นต้น เพราะว่างานของท่านก็มี ไม่ใช่ถึงเวลานี้จะมา ก็มา อันไหนมาได้ตลอดเวลาคิดไว้ก่อนเลยว่า "ปลอม" อันดับต่อไปอันนี้สำคัญที่สุด ถ้าเป็นของแท้เรื่องที่ท่านรับปากช่วยจะมีผลตามนั้น ถ้าของปลอมหลอกกินอย่างเดียว คราวนี้จำง่าย ๆ ว่า ถ้าเป็นของแท้ท่านจะไม่เรียกร้องผลประโยชน์จากเรา บางคนต้องการแค่ดอกไม้รูปเทียนในการแสดงออกซึ่งความเคารพ ถ้าเราไม่มีท่านก็ใช้ลูกศิษย์ของท่านจัดให้เราซะด้วยซ้ำไป อันดับที่ ๒ ก็คือว่าท่านจะมาเป็นเวลา มีวาระจำเพาะของท่าน อันดับสุดท้ายก็คือเรื่องที่ท่านรับปากแล้วจะมีผลตามนั้น อันนี้พิสูจน์ง่าย ๆ สำหรับคนที่ไม่ได้ทิพจักขุญาณแล้ว ไปพิสูจน์ไม่ได้ว่าเขาเป็นใคร

ถาม : มีเรื่องไม่สบายใจจะสอบถาม ก็คือคุณพ่อผมเพิ่งจะเสียชีวิต

เคยได้ยินคนพูด พอตีมาเสียที่โรงพยาบาล ไม่สบายใจที่บอกว่าถ้าเกิดมีคนเสียที่โรงพยาบาลนี้เขาจะหาทางออกไม่ได้ ?

ตอบ : ไม่จริงจะ ไม่จริง

ถาม : ซึ่งก็เป็นไปตามบุญกรรม ?

ตอบ : เป็นไปตามบุญตามกรรมของเขา แต่ส่วนใหญ่คนที่ตายพอจิตออกจากร่างใหม่ ๆ นี้ ยังไม่รู้ตัวว่าตาย มักจะกลับบ้านก่อน ที่บอกว่าหาทางออกไม่ได้ ไม่ใช่หรอกจะ

ถาม : แล้วพิธีที่คนจีนเขาถือ พอตีผมมีแผนจะแต่งงาน ?

ตอบ : ทำตามไป ไม่ขัดคอเขาจะสบายเอง ถ้าขัดคอเขาเดี๋ยวเป็นเรื่องทะเลาะกัน

ถาม : คือเขามองว่าเหมือนกันมันไม่ดีต้อง ๓ ปี

ตอบ : ไม่เป็นไรหรอก รอก็รอ แต่เราอยู่ด้วยกันไปเรื่อยๆ ก่อน (หัวเราะ) ไม่ว่ากัน

ถาม : คือจริงๆ ที่บ้านผมไม่ได้ถือมาก หมายความว่าจริงๆ มันเหมือนเป็นแค่ธรรมเนียม ใช่มั้ยครับ?

ตอบ : มันก็แค่ธรรมเนียมเท่านั้นเอง คือสมัยก่อนเขาอยู่ในลักษณะที่ว่าเป็นภรรยาตายตัวเลยว่าลูกหลานต้องกตัญญูต่อบุพพการีโดยเฉพาะพ่อแม่ของเรา คราวนี้ว่าเขาให้ไว้ทุกข์ถึง ๓ ปี ถ้าหากว่าช่วงนี้เราไปจัดงานมงคลอื่นซึ่งเป็นงานรื่นเริงหรือว่างานในลักษณะเฉพาะตัวของเราเองเพื่อประโยชน์ตัวของเราเอง เขาถือว่าไม่ให้ความเคารพบรรพบุรุษ คราวนี้ถ้าเราไม่ได้ถือตรงจุดนั้น เราจะทำอะไรก็ทำไป ๓ ปีรอไหว้มั้ย? ลูกแก่พอดี (หัวเราะ)

ถาม : ผมก็เคารถอยู่แล้ว

ตอบ : ถ้าหากว่าญาติผู้ใหญ่ของเขา เขายังเห็นตรงจุดนี้เป็นเรื่องสำคัญเราก็คล้อยตามเขานะ แต่งงานมันเป็นแค่พิธีเท่านั้น สำคัญตรงคนอยู่ร่วมกันต่างหากละ แต่งถูกพิธีดีกันบ้านแตกมาเยอะแล้วจะ

ถาม : บวงสรวงทำไมเสาร์ห้า ?

ตอบ : วันเสาร์ห้าตามสายครูบาอาจารย์ท่านถือเป็นวันไหว้ครูประจำสายนของเรา พิธีบวงสรวงก็คือว่า เหมือนกับรำลึกถึงครูบาอาจารย์ที่มีเมตตากรุณา สั่งสอนพวกเราสืบ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบันนี้ ลักษณะของงานบวงสรวงที่ทำก็ไหว้ตั้งแต่พระพุทธรูปเจ้าลงมาเลย เพราะพระพุทธรูปเจ้าต้องเป็นครูใหญ่อยู่แล้ว

ถาม : ทำไมต้องใช้เสาร์ห้านี้คืออะไร ?

ตอบ : คือวันเสาร์ขึ้นห้าค่ำ ถ้าได้เดือนห้ายิ่งดี ถ้าไม่ได้เดือนห้าเดือนไหนก็ได้แต่ต้องเป็นข้างขึ้นคือ ตามสายครูบาอาจารย์เขากำหนดมาอย่างนั้น

ถาม : ไม่มีเหตุผลเลยหรือคะ ?

ตอบ : มีซิจะ แต่ว่าเหตุผลนี้ยิ่งยอมรับยากใหญ่ อย่างเช่น วันเสาร์ห้านี้เป็นวันแข็งวันที่กำลังสูงอยู่ ถ้าทำอะไรผลประโยชน์ก็จะได้มาก

ถาม : ใช่ๆ คือคนนี่ชอบบอกแต่ว่ากำลังสูง วันแข็ง คำว่า "กำลังสูง" คำว่า "วันแข็ง" นี่จริงๆ แล้ว หมายถึงอย่างไร ?

ตอบ : อยู่กับช่วงระยะ จังหวะ เวลา ของการโคจรของดวงดาวเรา ต้องยอมรับว่าโลกของเรามีพลังงาน ดวงดาวทุกดวงมีพลังงานของมันอยู่ จังหวะนั้นวาระนั้นเวลานั้น พลังงานจะหมุนเสริมกันมาสูงกว่า จังหวะอื่น

มันเหมือนกับน้ำขึ้นน้ำลง มันขึ้นมันก็ขึ้นเป็นปกติ แต่วันนั้นมันจะขึ้นสูงที่สุด อย่างนี้เป็นต้น คราวนี้โบราณจารย์ที่ท่านมีความรู้ในเรื่องของโหราศาสตร์หรือว่าดาราศาสตร์ การโคจรของดวงดาวต่าง ๆ ท่านจับเคล็ดตรงนี้ได้ ท่านก็เอาวันอย่างนี้มาเพื่อประยุกต์ใช้งานไป ไม่แจ่มแจ้งประหวังได้นะ (หัวเราะ)

ถาม : กำลังสงสัยว่าถ้าเกิดพลังงานที่มันได้มาสูงในที่นี้แล้วเรามีความจำเป็นอะไรจะต้องไปข้องเกี่ยวกับ ?

ตอบ : ในลักษณะของการข้องเกี่ยวกับคือว่าวันเสาร์ห้าจริง ๆ เราไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง แต่ว่าเราทำเพื่อสงเคราะห์คนอื่นด้วย อย่างเช่นว่าคณะศิษย์ที่เขาต้องการที่จะให้การช่วยเหลือบางส่วนที่เขายังขาดอยู่ ถ้าหากมันไม่มากจนเกินไป อย่างเช่นว่า น้ำแก้วหนึ่งมีแค่นี้ ถ้ามันขาดอยู่แค่นี้ ถ้าอาศัยตรงจุดนั้นอาจจะเต็มเต็มพอดี สิ่งที่เขาตั้งความปรารถนาไว้ก็จะสำเร็จตามนั้น แต่ถ้าหากว่ามันขาดมากๆ ก็ไม่สำเร็จเหมือนกัน

ถาม : เรื่องพูดอย่างนี้ค่อนข้างจะไม่ค่อยเชื่ออะนะ ตรงที่บอกว่าถ้าเราตั้งปรารถนาแล้วเรามาได้ร่วม พิธีตรงนี้จะส่งผลให้เราสมปรารถนา?

ตอบ : อันนี้เราแค่มาดูในลักษณะของบุคคลทั่ว ๆ ไปแล้วกัน อย่างเช่นว่า เราอยู่ในตำแหน่งใหญ่ที่ให้ คุณให้โทษคนได้ เราจัดงานขึ้นมาแล้วบริวารเขามา..พูดง่าย ๆ มาโชว์ตัวให้เราเห็น โดยปกติทั่ว ๆ ไปก็ยอมพอใจว่าเขายังมางานของเรา มันก็จะเกิดความเมตตามากกว่าคนอื่นเขาขึ้นมา นี่พูดถึงกำลังใจคนทั่ว ๆ ไปนะ ที่ยังประกอบด้วยอคติเต็มที่แล้ว ขณะเดียวกันคนที่ไม่มา เอ๊ะ...นี่มันไม่เห็นหัวกู่นี้หว่า ก็เลยกลายเป็นว่าถ้าถึงเวลาถึงวาระที่จะต้องพิจารณาความดีความชอบหรือต้องช่วยเหลือ

ใคร ก็จะช่วยเหลือคนที่เราเห็นหน้ามากกว่า นี่เปรียบเทียบง่าย ๆ อย่าง
หยาบ ๆ เลย แต่ว่าอันไหน ของเขามันลึกกว่าเยอะจะ

ถาม : ที่เขาว่า ฟังดูแล้วมันจะขัดกับหลักของกรรม ใช่มั๊ยคะ ?

ตอบ : มันไม่ใช่ขัดกับหลักของกรรม จริง ๆ แล้วมันตรงไปตรง
มา เพราะว่าบุคคลที่เขามาร่วมพิธี เขาต้องทำกรรมดีมาหรือว่า
ได้มีส่วนอันนั้นมาร่วมกัน เขาถึงได้มาในพิธีนั้น คนอื่นที่นอกสาย
ไปที่เขาไม่เลื่อมใสในตรงจุดนั้นเขาก็ไม่ได้มาร่วมกัน มันไม่ใช่ขัด
หรือก มันไปด้วยกันเลยแหละ แต่เพียงแต่ว่าของเราเองลืมนองไป

ถาม : คือฟังคำอธิบายขัดกับเรื่องของกรรม ก็เหมือนกับช่วยเหลือ
เกื้อกูล ?

ตอบ : มันมีอยู่ แต่ว่าลักษณะการช่วยเหลือบอกแล้วต้องขาด
น้อย แล้วลักษณะที่ต้องการช่วยนี้ มันก็เหมือนกับว่าเปิดโอกาสให้
คนทุกคนได้ แต่ว่าถ้าหากว่าคนนั้นวาระบุญวาระกรรมของเขาไม่
ได้ถึงตรงจุดนั้นเขาก็ไม่ได้มาร่วมกัน

ถาม : ฟังดูเหมือนเกี่ยวเนื่องของการยึดบารมีพระเข้ามาช่วยเหลือ?

ตอบ : จริง ๆ แล้วคือใช้ตัวเอง คนที่มาร่วมพิธีเขาจะต้องมีการภาวนา
ในลักษณะนั้น ทำกำลังใจในลักษณะนั้น ในเมื่อการภาวนาลักษณะนั้น
ทำกำลังใจลักษณะนั้น ก็คือการเติมส่วนที่ขาดให้กับตัวเองนั่นเอง
ถ้าหากเราอยู่ที่บ้านบอกให้เขาทำอะไรสวดล่อมมันไม่ชวนให้ทำ แต่ถ้ามา
อยู่ร่วมในพิธีกรรม ซึ่งเขารู้สึกว่ามันขลัง มันศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อมั่นของ
เขากำลังใจของเขายึดโยงได้ง่าย เขาก็จะทำได้ทำได้ดีด้วย จริง ๆ ก็คือ
ตัวของเขาทำเอง เพียงแต่ว่าพิธีกรรมนั้นเป็นแต่เครื่องโยงเท่านั้น

เอง เขาทำของเขาเอง จะไปตะโกนเรียกร้องให้ใครเขาช่วยก็ไม่ได้หรือ
นอกจากการแนะนำเฉย ๆ อย่าลืมนะว่าพระพุทธเจ้า ท่านบอกแล้วว่าท่านมี
หน้าที่แนะนำเท่านั้น จะทำหรือไม่ทำอยู่ที่ตัวเรา

ถาม : ผู้ที่มีบารมีมาก ๆ ที่ไม่ตกนรก เพราะว่าเขาสามารถบังคับ
จิตใจให้อยู่ในกองกุศลได้ตลอดใช่มั๊ย ?

ตอบ : เรียกว่าตลอดก็ไม่ใช่นะ แต่ตอนวาระสำคัญนี้สามารถ
ทำได้ ระวังไว้ก็แล้วกันติดหนี้เขาเยอะ ถึงเวลาถ้ามันทวงทีเดียวอาจจะ
หมดตัว

ถาม : ค่อนข้างจะไม่เห็นด้วยที่บอกว่าเราสามารถบังคับตัวเองได้
ให้อยู่ในศีลตลอด การบังคับตัวเอง นั้นก็ดี....(ไม่ขัด)....ใช่ว่ามีต้นเหตุ
อย่างเดียว เพราะฉะนั้นศีล...(ไม่ขัด).... ?

ตอบ : ก็ไม่ได้หมายความว่าตัวของเขาเองทำชั่วแล้วจะพ้นจาก
ความชั่วนั้นโดยที่ไม่มีควมดีมาช่วย อย่าลืมนะว่า เขาใช้คำว่าเขาทำบุญทำ
กุศลและจิตใจเขายึดโยงในส่วนที่เป็นกุศลอยู่ สิ่งที่เขาทำเป็นกรรมชั่วมัน
มีกำลังน้อยกว่า มันยังตามไม่ทัน แต่ไม่ได้หมายความว่ามันจะเล็ก มันยัง
ตามอยู่ตลอดเวลา ถึงวาระถึงเวลาเมื่อไหร่มันจะสนองทันที เมื่อครู่ถึง
บอกเขาว่าระวัง มันทวงทีเดียวหมดตัวเลยแหละ

ถาม : ฉะนั้นจะใช้คำว่าบังคับแล้วไม่ตรง ไม่น่าจะใช้ได้

ตอบ : จริง ๆ แล้วมันใช้ได้ แล้วตรงไปตรงมาที่สุดด้วย คือว่าถ้า
หากว่ากำลังใจของเขาในตอนช่วงนั้น มันไม่เศร้าหมอง จิตของเขามีที่ยึด
ที่เกาะแปลว่าเขาต้องผ่านการฝึกฝนมาอย่างหนัก อย่างหนักชนิดที่เรียก
ว่าของเราเองทำไม่ถึงแต่ของเขาทำถึง ในเมื่อเขาสามารถทำถึงตรงจุด

นั้น ตัวนั้นก็จะเป็นกุศลส่งผลให้เขาพ้นไปก่อนชั่วคราว แต่ไม่ได้พ้นตลอด
หรือก เต็มแล้วก็เสร็จ

ถาม : แต่มีเงื่อนไขว่าก็แค่ชั่วคราว ใช่มั้ยคะ ?

ตอบ : ใช่ ถึงเวลาที่กุศลมันขาดช่วงเมื่อไหร่ก็เรียบร้อยแหละ เขา
ทางที่นี้ก็ยาวเลย

ถาม : แต่ถ้าเขาทำมาจนชินแล้วก็เกิดใหม่ เขาสามารถจะทำ
อย่างนั้นต่อไป ?

ตอบ : ได้จะ พระที่เขานิพพานทุกองค์ไม่มีใครใช้หนี้หมด เพียงแต่
ว่าสภาพจิตของตัวเองพอถึงเวลาบริสุทธิ์แล้วก็ป็นอันว่าจัดเป็นอโห
สิกรรมต่อกันไป มันเหมือนกับว่าน้ำกับน้ำมันที่แยกตัวจากกันโดยเด็ด
ขาด ไม่สามารถจะปะปนกันได้แล้ว ไม่เหมือนน้ำกับนมจะเทลงไปเมื่อ
ไหร่ก็จะละลายรวมกันเลย

ถาม : อย่างเวลาพวกพุทธภูมิตายจากสภาพความเป็นมนุษย์ ถ้าไม่
ลงนรก ขึ้นไปบนสวรรค์เขาว่าจะเป็นพรหมเทวดา แล้วเขาจะมีเวลา..
หมายความว่าช่วงระยะเวลาหรือจะมีคนมาเตือนว่าให้ลงมาเกิดอีกหรือ
เปล่าครับ ?

ตอบ : ก็ต้องดูด้วยนะ ว่าของเราเองมีเพื่อนฝูงที่รักกันขนาดนั้น
หรือเปล่า ? ถ้าหากว่าไม่มีเขาก็ไม่มาเรียกเตือนคุณหรือ คุณอยาก
สร้างบารมีคุณก็ตะเกียกตะกายของคุณเองก็แล้วกัน

ถาม : แล้วลงมาจุติได้ตลอดเวลาหรือเปล่าครับ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านจะขยับเกิด ในเมื่อท่านจะ
ขยับเกิดนี้ส่วนใหญ่ท่านจะไม่อยู่นานหรือกมันเสียเวลาสร้างบารมีของท่าน

ถาม : สามารถลงมาเกิดได้เลย ?

ตอบ : กำลังของคุณสูง ต้นทุนของคุณมี คุณจะซื้อตั๋วใส่กระเป๋าก็ไป
เพื่อจะเดินทางเมื่อไหร่ก็ได้คนมีตั้งคั้นะ

ถาม : ไม่ทราบว่าจะเข้าใจถูกหรือเปล่า อย่างคนที่ตายแล้วจิตเศร้า
หมองหรือว่ามีกรรมหนักมากนี่ก็คือจิตมันตกอยู่ในตรงนั้น มันก็เลยลง
นรกแน่นอน แต่ถ้าเกิดคนที่แบบทำกรรมความชั่วด้วยนี่ถึงจะหกล้าง
อย่างพระยายมราชท่านมีเมตตา ท่านก็เลยส่งคนมาตักแล้วเอาไป แล้ว
พยายามให้นึกถึงความดีที่ก่อมา ?

ตอบ : อันนี้เป็นไปตามที่เราเข้าใจ ที่เรารู้ว่ามานะใช่เลย พระยายม
ไม่ได้มีหน้าที่เอาใครลงนรกแต่พระยายมกับคนไม่ให้ลงนรก เพราะ
ฉะนั้นบรรดาคนที่ตายนะ พอถึงเวลา รู้ตัวว่าตาย ต่อให้ไม่มีคนมารับก็
พยายามจะตะกายไปหาท่าน

ถาม : เคยเห็นวิญญาณ เป็นแพตัวดำๆ สูงๆ ใหญ่ๆ แล้วก็ถือดาบ
ใส่ผ้าสีแดงๆ ๒ คน จับคู่กันไม่ทราบว่าเป็นอะไร (แล้วเขามารับเราหรือ
เปล่าคะ) เปล่าแต่เขามาให้เห็น ?

ตอบ : ไม่แน่วกนั้นอาจจะ เป็นพวกที่เขามาดูแลรักษาเราก็ได้
อาจจะ เป็นเพื่อนเป็นฝูงหรือเคยเป็นบริวารเก่ามาก็ได้ ถามแสงชัยขิ อาต
มากับน้องชาย ๒ คนนอนอยู่ด้วยกัน กลางคืนตื่นขึ้นมาตัวเท่าตึกนึ่งหยก
รังสีแดงมานอนเบียด เขามาช่วยรักษาเรา แต่เราเป็นเด็กอยู่ๆ ตัวใหญ่
มานอนเบียดด้วย ก็ตกใจร้องไห้กลางคืนบ่อยๆ พ่อแม่รำคาญฟาดเอา
เจ็บตัวไป แล้วเขาก็ตามอยู่เรื่อยลักษณะเขาตามดูแล แต่ตอนนั้นเราไม่รู้
จริงๆ ว่าเขามาดูแลเรา พอถึงเวลาอย่างเช่นว่าจะไปเก็บฝรั่งกัน ก็ไปนั่ง

ห้อยขาบนต้นไม้ฝรั่งตัวเท่าตึก แล้วยังมีหน้ามาหัวเราะใส่เราอีก เด็กๆ เห็นกันทุกคนวิ่งกันตื่นพลิกเลย ส่ายส่งฝรั่งต้นนั้นไปไม่มีใครกล้าขึ้นอีกเลย...กลัวผี

ถาม : แล้วทำไมเขาไม่มาแบบสวยๆ (หัวเราะ) ?

ตอบ : นั่นเขามาในชุดทำงานของเขาแล้ว หน้าทีของเขาทำทำงานไม่แต่งเครื่องแบบเดี่ยวโดนเจ้านายปรับจริงๆ เขาไม่ได้มานานเกลียดหน้ากลัวอะไรหรือยกเพียงแต่ตัวเขาใหญ่ ของเราเองพอเห็นคนตัวใหญ่ๆ แผลงหน้าด้วย ก็ตกใจวิ่งเท่านั้นเอง

ถาม : ส่วนใหญ่คิดว่าผี ?

ตอบ : ใช่ ส่วนใหญ่คิดว่าผีไว้ก่อน

ถาม : อย่างตานึกไปอย่างนี้ ยิ่งเล็กๆ อยู่เลย มีคนมาจุดมือขึ้นไปนะ

ตอบ : โบราณเขาเรียกว่า "แม่ชื้อ" "แม่ชื้อ" คือเทวดาประจำตัว ส่วนใหญ่จะเป็นพ่อแม่หรือไม่ก็ญาติพี่น้อง หรือครูบาอาจารย์ หรือว่าเพื่อนฝูงกันในอดีต คราวนี้ท่านทั้งหลายเหล่านี้พอตายแล้วไปเป็นเทวดาเมื่อตายแล้วเป็นเทวดาเขายังจำเราได้อยู่ ยังมีความผูกพันอยู่จะพยายามที่จะตามสงเคราะห์เรา อะไรที่ไม่เกินกฎของกรรมท่านพยายามช่วย ลักษณะนั้นล่ะ โบราณเขาเรียกว่า "แม่ชื้อ" ที่ประเภทไปทำพิธีร่อนกระดังง์ ๓ วัน ลูกผี ๔ วัน ลูกคน ลูกของใครรับไปเน้อ แม่ก็รีบบอกลูกของฉันจ้า ผีเลยอดเลย(หัวเราะ)

ถาม : ไม่ทำพิธีดีกว่าไหม้มะ ?

ตอบ : เขาเชื่อถืออย่างนั้น เขาก็ทำอย่างนั้น เรื่องอย่างนี้ไม่ใช่หน้าดำหน้าดำ กำลังใจของใครแค่นั้นก็พูดแค่นั้นทำแค่นั้น

ถาม : พูดถึงเรื่องคนตาย เวลาคนตายจิตที่อยากจากร่างไปนะ จิตจะเหลืออะไรอยู่บ้าง ?

ตอบ : อันดับแรกความรู้ความจำของเขา อันดับที่สองสิ่งนั้นจริงๆ เป็นของปกติของเขาอยู่แล้วแต่อยู่ในสภาพของมนุษย์ที่เป็นกายหยาบประกอบไปด้วยกิเลส ตัณหาเป็นปกติ ก็จะโดนกดทับเอาไว้ สิ่งนั้นคือ "ความเป็นทิพย์" ความเป็นทิพย์นี้สามารถรู้เห็นในสิ่งที่มนุษย์ทั่วๆ ไปไม่สามารถรู้เห็นได้ อย่างเช่นว่า ถ้าเขามองออกไปข้างนอกนี้จะมองเห็นยาวตลอดไปเลย จะไม่มีตึกกรมบ้านช่องมาขวางเขา ในสายตาของเขาก็เหมือนกับที่โล่งไปเลยอย่างนี้

ถาม : เอ๊ะ ทำไมเป็นอย่างนั้น ?

ตอบ : บอกแล้วว่าเขาอยู่ในความเป็นทิพย์ ในเมื่อความเป็นทิพย์ ลักษณะก็เหมือนกับคลื่นพลังงาน เพราะฉะนั้นคลื่นพลังงานที่เจาะทะลุทะลวงไปอยู่ตลอดเวลา อย่างปัจจุบันนี้รอบข้างตัวของเราก็เป็นอยู่อย่างนี้ เขาก็ไม่เห็นจะต้องไปหลบไปหลีกตึกกรมบ้านช่องอะไรที่ไหน

ถาม : คือหมายความว่าเขาเห็นสภาพ คือตัวนี้จะพูดถึงการรับรู้ ไช้มัยคะ ? มีการรับรู้ เพราะฉะนั้นที่การรับรู้ตัวนี้ เห็นเป็นตึกเป็นอาคาร มัยคะ ?

ตอบ : ถ้าหากต้องการจะรับรู้ลักษณะนั้นก็รับรู้ แต่ถ้าหากเขาไม่ต้องการจะรู้ เขาสามารถเดินทะลุไปเฉยๆ เลย เพราะว่าในสภาพของเขาแล้วสิ่งเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับอะไรกับเขา เหมือนอย่างกับว่าอยู่กันคนละคลื่นความถี่กันนะ แล้วอันดับต่อไปก็คือ "ตัวเวทนา" คือการเสวยอารมณ์ ก็ยังรับรู้ความสุขความทุกข์ได้เป็นปกติ

ถาม : จะเกิดจากอะไร ในเมื่อไม่มีร่างกาย ?

ตอบ : เกิดจากในสิ่งที่ตัวเองยังไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ อย่างเช่นว่า อยู่ในสภาพนั้นถ้าอุปาทานยังยึดถืออยู่ว่า ความรู้สึกทั้งหมดยังเป็นคนอยู่ ถ้าหากว่าไม่มีของกินก็หิว ความรู้สึกตัวนี้จะเกิดของมันเอง เป็น "จิตตสังขาร" ที่ปรุงแต่งขึ้นมาทำให้เกิดความรู้สึกนั้นขึ้นมา ก็ต้องไปเสาะแสวงหาหากิน ถ้าหาไม่ได้ก็ต้องมาเที่ยวเสาะหาเอาตามญาติตัวเอง ต้องพยายามแสดงให้เขาได้เห็น ด้วยการทำให้เกิดเสียงบ้าง เข้าฝันบ้าง อะไรบ้าง เพื่อจะบอกกล่าวว่าเขาขาดอันส่วนไหน

ถาม : เหมือนกับบอกว่าเขาปรุงแต่งขึ้นมาเอง ถ้าอย่างนั้นนี่ การหิวมีจริง เกิดขึ้นจริงมั๊ย ?

ตอบ : ถ้าหากว่าเขาปรุงแต่งขึ้นมาเกิดขึ้นจริงสำหรับเขา ต้องใช้คำว่า "เกิดขึ้นสำหรับเขา"

ถาม : แต่ไม่ได้หิวจริง ?

ตอบ : จริงๆ แล้วถ้าหากว่าของเขาเอง จิตของเขาประกอบไปด้วยบุญ เขาก็ไม่จำเป็นต้องไปปรุงแต่งตรงส่วนนั้น เขาก็จะไม่เกิดความรู้สึกอันนี้ขึ้น

ถาม : คือกุศลเข้าไปหล่อเลี้ยง ?

ตอบ : ใช่ ทำให้ความรู้สึกอันนั้นไม่เกิด แต่ถ้าหากว่าเขาขาดตรงส่วนนี้ จิตของเขาจะปรุงแต่งทำให้เขาเกิดความรู้สึกนี้ขึ้นมา ก็ต้องไปเสาะแสวงหาส่วนที่ตัวเองขาดต่อไป...

ถาม : วิธีทำกรรมฐาน ภาวนาคทาหรือว่าอสุภะ ทำยังไงให้ถูกต้อง อย่างเช่น นั่งสมาธิก่อนแล้วถึงระดับไหน อะไรอย่างไจคิดอย่างไจคะ ?

ตอบ : จริงๆ ต้องมีสมาธิก่อน เหมือนอย่างกับว่าลับมีดให้คม แล้วเสร็จแล้วค่อยไปตัด คือ พิจารณา พอเราลับมีดให้คมแล้ว พิจารณามันก็จะชัดเจนแจ่มใสเพราะกำลังของสมาธิมันสูงพอ

ถาม : อย่างกับนั่งสมาธิ ชั้นฌานสูงสุดที่เราทำได้ แล้วคลายสมาธิ จากนั้นก็พิจารณาไปใช้เปล่าคะ ?

ตอบ : จะ พอเราทำเต็มที่แล้วถอยกำลังลงมา แล้วมาพิจารณาพอ พิจารณาจนกระทั่ง "อารมณ์ใจทรงตัว" มันจะภาวนาโดยอัตโนมัติ พอภาวนาไปจนถึงจุดเต็มที่มีมัน มันก็จะถอยลงมามาก คราวนี้ถ้าหากว่า ช่วงมันถอยออกมา ถ้าเราไม่หาสิ่งที่ดีให้มันคิดมันจะคิดไปทางรัก โลภ โกรธ หลงแทน เราก็เลยต้องควบคุมความคิดของเราให้มันคิดในด้านดีๆ เข้าไว้ แล้วก็ที่สำคัญที่สุด "ทำบ่อยๆ" "ย้ำแล้วย้ำอีก ซ้ำแล้วซ้ำแล้ว ซ้ำอีก อยู่ในจุดเดิม" ไม่ใช่ทำๆ ไปแล้วก็เบื่อแล้วก็เลิก มันจะต้องย้ำจนกระทั่งประเภทที่ว่า ถึงเวลาบอกว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ของเราแล้วมันเชื่อเลยโดยไม่มี การคัดค้านนั้นแหละถึงจะใช้ได้ ไม่ใช่บอกร่างกายไม่ใช่ของเรา มันไม่ใช่ได้อย่างไรวะดีเราก็เจ็บ (หัวเราะ)

ถาม : ที่คนพูดถึงเรื่องจิตตสังขารส่วนสัญญาจิตนี้ก็มีความจำของมัน แต่ทำไมเวลาเราแก่ตัวไป ทำไมเราหลงลืมได้ละครับ ?

ตอบ : หลงลืมนั้นเป็นเรื่องของสมอง ประสาทร่างกายไม่ใช่จิต จิตมันมันที่กของมันเป็นอยู่ตลอด ถ้าหากว่าเราได้รับการฝึกมาดีแล้ว เราสามารถย้อนทวนไปดูเมื่อไหร่ก็ได้ ลักษณะของการย้อนทวน เป็น "อดีตังสญาณ" หรือไม่ก็ "ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ" หรือเป็น "ยถากัมมุตญาณ" ได้

ถาม : อย่างนี้ถ้าเกิดเราไม่ได้อยู่เหตุการณ์นั้นในอดีต เราอยากจะรู้ได้มั๊ย ?

ตอบ : ได้จะ

ถาม : รู้ได้อย่างไรคะ ?

ตอบ : เราย้อนอดีตลงไปตรงจุดนั้น กลายเป็นว่าเรากลับเข้าไปดูเหตุการณ์ในเดี๋ยวนั้นเลย

ถาม : แสดงว่าทุกอย่าง ยังอยู่ของมันอย่างนั้น ?

ตอบ : มันไม่ไปไหนหรอก วิทยาศาสตร์เขาก็บอกแล้วไง บอกว่า สสารทุกอย่างไม่ได้สูญหายไปไหนในโลก เพียงแต่แปรสภาพไปเท่านั้น ในเมื่อมันแปรสภาพไปเป็นพลังงาน เราก็ย้อนกลับไปรวบรวมพลังงาน นั้นกลับเข้ามา ให้มันอยู่ในรูปที่หยาบให้พอที่เราจะรับรู้ได้ มันก็จะกลายเป็นสิ่งที่เรารู้ขึ้นมาตอนนั้นเดี๋ยวนั้น

ถาม : ..... ?

ตอบ : เป็นครูบาอาจารย์เขามันลำบาก หลวงพ่อท่านสอนว่าใคร ก็ตามที่อยู่ได้การดูแลของเรา ไม่ว่าจะคนจะสัตว์ต้องดูแลเขาให้มีความสุขอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นอะไรมันเกิดขึ้นมา เราจะกินเองใช้เองมีความสุขอยู่คนเดียว นั่นผิดคำสอนแน่ๆ เลย ก็เลยต้องเหลือเฟือเขาอยู่ตลอด ลักษณะเป็น "ครูบาอาจารย์" เขาเรียกว่า "พ่อแม่คนที่สอง" ก็เหมือนกับพ่อกับแม่นั้นแหละ ต้องคอยตามจีตามเซ็ดตามล้างตามถูกัน อยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งประทับใจพุทธวิจนะประโยคหนึ่งที่ท่านกล่าวว่า "อานันหะตูก่อนอานนทฺ์ เราจักไม่ปฏิบัติต่อพวกเธอเหมือนช่างหม้อที่ปฏิบัติต่อหม้อดินที่ยังเปียกยังดิบอยู่ด้วยความทะนุถนอม แต่ว่าเราจะ

กระหนาบแล้วกระหนาบอีก ซี่โทษแล้วซี่โทษอีก บุคคลที่มีมรรคผลเป็นแก่นสารเท่านั้นที่จะทนอยู่ได้"

ถาม : ทำไมบางอารมณ์ มีโกรธ มีโมโห.....(ไม่ชัด)..... ?

ตอบ : พระที่ท่านทำถึงที่สุดแล้ว รัก โลก โกรธ หลง ไม่ได้ไปไหนอยู่กับท่านเต็มทีนั่นแหละ แต่เพียงแต่ว่าท่านมีสติรู้อยู่ และตัดมันตั้งแต่ต้นเหตุมันไม่มีโอกาสเกิดขึ้นเท่านั้น คราวนี้ถ้าอยู่ในลักษณะที่เรียกว่ามันยังไม่สามารถที่จะตัดมันตั้งแต่ต้นเหตุได้ ยังมีโอกาสผลอ อารมณ์เหล่านี้มันจะตีกลับทันทีที่มันมีโอกาศ มันเหมือนยังกับคุ้กันกันอยู่ ถ้าผลอเมื่อไหร่มันก็ดันเราทางยอกไป เพราะฉะนั้นห้ามผลอ พระที่ท่านทำถึงตรงจุดนี้ท่านก็เลยยิ่งระวังมากกว่าปกติ เพราะว่ากลัวจะผลอให้พวกนี้มันหลุดขึ้นมาออกงามใหม่ ท่านก็เลยจะทรงความไม่ประมาทเป็นปกติ

ถาม : ตอนแรกเข้าใจว่า อารมณ์.....(ไม่ชัด)..... ?

ตอบ : นั้นความเข้าใจของเราจะจริง ๆ แล้วมันยังอยู่ นอนยิ้ม อยู่ตลอดเวลา เพียงแต่มันไม่มีเชื้อให้เกิดเพราะท่านไม่ไปเติมเชื้อให้มัน ท่านไม่ไปใส่น้ำมันแล้วไปจุดไฟมัน

ถาม : มีอยู่ปัญหาหนึ่ง.....(ไม่ชัด)..... ?

ตอบ : ตัวนี้เราต้องดูด้วยว่า เราได้รักษาอารมณ์ของเราให้ต่อเนื่องได้นานเท่าไร ส่วนใหญ่สมัยก่อนของเราพอเราไม่เคยชินกับมัน พอได้รับใหม่ๆ ก็ตื่นเต้น เหมือนกับเด็กเห่อของก็เล่นนานหน่อย คือรักษาอารมณ์นานหน่อย มันก็อยู่กับเรานาน แต่พอมาระยะหลังๆ ความเคยชิน มันเกิดเลิกเห่อแล้วแต่หารู้ไม่ว่า ถึงเลิกเห่อแล้วคุณก็ต้องประคับ

ประคองอารมณ์นี้เพื่อความสุขของคุณให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
แต่เราไม่ได้ประคองมันไว้ มันก็เลยหายไปในระยะเวลานั้นรวดเร็ว

ถาม : ก็มี...(ไม่ชัด)...เขาบอกว่า เอ...คนนี้ได้คุณปฏิบัติ ไม่ได้
คุณพระนิพพานเลยเขาบอกว่าเวลาที่เขานั่งคุณนิพพานในใจ คือเห็นในจิต
สำนึกจนถึงขั้นนิพพาน เป็นไปได้มั๊ยครับ ?

ตอบ : ทำไมจะเป็นไปไม่ได้ล่ะ สภาพจิตมันคิดยังไงมันก็เป็นอย่าง
นั้น แล้วขณะเดียวกันว่า บุคคลที่ท่านได้อภิญญาหรือได้ทิพจักขุญาณ
ถ้าหากว่าท่านไปยังสถานที่นั้น เรายุ่ที่นั่นท่านก็เห็นเราไม่อยู่ท่านก็เห็น

ถาม : อธิบาย อรูปฌานไว้สั้นๆ ได้มั๊ยครับ ?

ตอบ : อรูปฌานถ้าเอาสั้นนี้ตายพอดี เอาเป็นอันว่าเราต้องศึกษารูป
รูปฌานให้ละเอียดก่อนจนกระทั่งถึงฌาน ๔ พอฌาน ๔ มันคล่องตัวแล้ว
เราก็ตั้งรูปฌานอันใดอันหนึ่งของเราขึ้นมา คือ องค์กสิณ อันใดอันหนึ่งใน
กสิณ ๑๐ ขึ้นมา เสร็จแล้วก็เพิกภาพกสิณนั้นเสีย หันมาจับความว่างของ
อากาศแทน โดยคิดเสียว่ากสิณมันยังเป็นของหยาบอยู่ อากาศมันเป็น
ของว่างมันย่อมละเอียดกว่า เราทำความพอใจในอากาศนั้นแล้วก็รักษา
อารมณ์นั้นจนกระทั่งทรงตัวเป็นฌาน ๔ คล่องตัว แปลว่าเราได้รูปฌาน
ที่ ๑ คือ ฌานที่สมาบัติที่ ๕ เสร็จแล้วก็คลายกำลังนั้นลงมา ตั้งดวงกสิณ
ขึ้นมาใหม่ เพิกภาพกสิณนั้นเสีย ทำความพอใจในความว่างไร้ขอบเขต
ของวิญญานแทน คิดซะว่าอากาศมันยังมีขอบเขต คือวิญญาน ความมั่ง
สิก็ยังกำหนดมันได้อยู่ เพราะฉะนั้นวิญญานต้องดีกว่าละเอียดกว่า ก็ทำ
ความพอใจในความไร้ขอบเขตของวิญญานนั้นแทน จนกำลังใจเข้าสู่ฌาน
๔ คล่องตัวเต็มที่ของมัน ก็เท่ากับว่าเราได้สมาบัติที่ ๖ คือ อรูปฌานที่ ๖

แล้วหลังจากนั้นก็ถอยกำลังใจลงมา ตั้งภาพกสิณขึ้นมาใหม่ เสร็จแล้วก็
เพิกภาพกสิณนั้นเสียพิจารณาว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ไม่ว่าคน สัตว์
วัตถุธาตุ สิ่งของ มันมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น แปรปรวนในท่ามกลาง
สลายไปในที่สุด สุดท้ายแล้วไม่มีอะไรเลยกระทั่งตัวเราก็ตายหมด จิตจะ
ไม่เกาะอะไรแม้แต่คิดหนึ่ง ถ้าหากว่าอย่างนั้นเขาเรียกว่า เราได้สมาบัติ
ที่ ๗ คือ อรูปฌานที่ ๓ และหลังจากนั้นก็คลายกำลังลงมา พอมันทรงตัว
เต็มที่มันจะเท่ากับฌาน ๔ หมดนะทุกชั้นตอน แล้วเราก็คลายตัวของเรา
ลงมาตั้งภาพกสิณขึ้นมาใหม่ คราวนี้ก็กำหนดใจของเราว่าสิ่งที่ควรรับรู้
เราก็ไม่ต้องการรับรู้มัน เพราะว่าอาการของการรับรู้ที่มันก็ยังเป็นทุกข์
เป็นโทษอยู่ เสร็จแล้วเราก็ใช้กำลังของสมาธิในการข่มกลั้น แล้วก็เรียก
ง่าย ๆ ว่า ก้าวล่วงข้ามเวทนาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเรา อย่างเช่นว่าร้อนก็
ต้องทำเป็นไม่ร้อน หนาวก็ต้องทำเป็นไม่หนาว หิวก็ทำเป็นไม่หิว
กระหายก็ทำเป็นไม่กระหาย เนื่องจากว่าตัวกำลังสมาธิมันสูงอาการเหล่านี้
เราจะสามารถที่ผ่านมันพ้นไปได้ พอทรงตัวคล่องตัวเป็นฌาน ๔ เมื่อไร
เราก็ได้สมาบัติที่ ๘ คืออรูปฌานที่ ๔ อันนี้ถือว่าอธิบายอย่างหยาบ
ที่สุดเลยนะแล้วยังมีคำภาวนาต่างหากของมันอีก อย่างเช่นว่า อากาศ
อนันตา สำหรับสมาบัติที่ ๕ วิญญานัง อนันตัง สำหรับสมาบัติที่ ๖ หนตจิ
กิญจิ สำหรับสมาบัติที่ ๗ แล้วก็ เอตังสันตัง เอตังปณีตัง สำหรับสมาบัติ
ที่ ๘ จะเป็นคำภาวนาเฉพาะของเขา

ถาม : ในคำภาวนานั้นและอารมณ์ต้องเป็นไปตามนั้น ?

ตอบ : อารมณ์จะต้องเป็นไปตามนั้นด้วยมันตีตรงที่ว่า ลักษณะ
คล้ายๆ การพิจารณา แต่เป็นการใช้กำลังของฌาน เพื่อพิจารณาอันนั้นมัน

จะต้องทรงฉานให้ได้

ถาม : สงสัยมานานแล้ว เพราะว่าอรุณฉานในตอนเช้า เข้าโดยไม่ได้ตั้ง.....(ไม่ชัด).....ให้พิจารณาธรรมไปก่อน ?

ตอบ : ของเรานั้นแสดงว่าของเก่ามันต้องมีอยู่แล้ว พอตื่นทุนเก่ามันมี มันปึกเดียว มันก็เข้าเลย

ถาม : (ถามเกี่ยวกับเรื่องลูกถูกรถชนจะทำอย่างไรดี)

ตอบ : ทำอย่างไรดี.. จริงๆ แล้วมันน่าจะสะเดาะเคราะห์ด้วยการทำบั้งสุกุลตายบั้งสุกุลเป็นกันชะยกหนึ่ง ที่นี้เรามาถามเข้าไป พຽງนี้จะกลับแล้ว ไปให้พระที่ไหนทำก็ได้ บอกเขาว่าช่วยทำบั้งสุกุลตายบั้งสุกุล เป็นให้หน่อย ชื่อผ้าขาวไปซักเมตรครึ่ง สองเมตร

ถาม : วัดไหนก็ได้ใช่ไหมคะ ?

ตอบ : จะ วัดไหนก็ได้ท่านทำเป็นทั้งนั้นละ มันเป็นการตัดกรรมอย่างหนึ่ง ช่วงนี้ช่วงใกล้วันเกิดเขาด้วยหรือเปล่า ? ถ้าหากว่าใกล้วันเกิดนี้ ก่อนเดือนหลังเดือนต้องระวังให้ดีเพราะ ก่อนเดือนหลังเดือนนี้มันจะเกิดอะไรขึ้น มันจะเกิดช่วงนั้นละ ถ้าหากว่าเกิดเดือนตุลา ก็เท่ากับว่ากันยากกับพฤศจิกายนต้องระวังด้วย

ถาม : .....

ตอบ : (หัวเราะ) ธิปๆ แก่ เดี่ยวมันจะหนักกว่าเดิม คือช่วงวาระเก่ากับใหม่กำลังเปลี่ยนแปลงนี้ มันเหมือนกับช่วงเปิดช่องว่าง อะไรที่ไม่ดีมันจะแทรกได้ง่าย ไม่ยากหรอกใกล้ๆ วัดไหนก็ได้ ถ้าไม่แน่ใจไปถามท่านก่อนก็ได้ว่าทำได้มั๊ย ถ้าท่านบอกว่าทำได้ก็เอาเลย

ถาม : บั้งสุกุลเป็นบั้งสุกุลตายใช่ไหมคะ ?

ตอบ : จะ บั้งสุกุลเป็นบั้งสุกุลตาย มันเหมือนกับตายแล้วเกิดใหม่ เเคราะห์กรรมทั้งหลายมันก็ตายไปด้วย ไม่เกี่ยวกับเราใช้ผ้า ๑ เมตรครึ่ง จะเอาดอกไม้ ธูป เทียนไปด้วยก็ได้แล้วใส่ซองให้ท่านชะหย่อย

ถาม : มีเพื่อนที่ได้ทำการปฏิบัติธรรมแล้วเขามีความรู้สึกว่า การปฏิบัติธรรมของเขาไม่ก้าวหน้าไปไหนเลย พอปฏิบัติธรรมแล้วก็เหมือนกับอยู่กับที่ เขาได้พยายามทำสมาธิเองอยู่ตลอดเวลาแต่ก็ไม่ก้าวหน้าขึ้น พอจะมีข้อแนะนำในการปฏิบัติธรรมให้เขามีความก้าวหน้าบ้างมั๊ยคะ ?

ตอบ : ลักษณะการปฏิบัติแล้วไม่ก้าวหน้ามันประกอบด้วยสาเหตุอยู่ 3 ลักษณะด้วยกัน อย่างแรก ทำเกิน อย่างที่ ๒ ทำขาด ถ้าทำพอดีก้าวหน้าทุกคน ทำเกินก็คือเคร่งเครียดจน เกินไป สภาพร่างกายมันไปไม่ไหว ทำขาดก็คือ ขี้เกียจจนเกินไปมันก็เลยไม่ก้าวหน้าด้วย เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องทำให้พอดีถึงจะก้าวหน้า ตัวพอดีพระพุทธเจ้าตรัสว่ามัชฌิมาปฏิปทา คราวนี้คำว่ามัชฌิมา พอตีตรงกลางนี้ไม่มีอัตราตายตัวว่า ๕๐ % เป๊ะ มันจะขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายและจิตใจของเราที่ได้รับการฝึกมา ดังนั้นว่าของคนผู้หนึ่งมัชฌิมาปฏิปทาของเขาอาจจะนั่งตลอด ๓ วัน ๓ คืนเลย แต่ว่าของเราเอง ๓๐ นาทีก็แยะแล้ว ดังนั้นการปฏิบัติแรกเริ่มถ้าหากว่าเราภาวนาแล้วรู้สึกว่ามันไม่ไหวแล้วอย่าเพิ่งเชื่อมั่น ให้ลองฝึกดูชนิดหนึ่ง ถ้าฝึกแล้วไปต่อก็โอเค เนโกหกแน่เมื่อกี้นี้แสดงว่าเป็นตัวถีนมิทระนิวธณ์ มาหลอกให้เราขี้เกียจ ถ้าหากว่าฝึกแล้วไปต่อก็ควรจะตั้งเวลาไว้สักครึ่งชั่วโมงหรือว่าไม่เกิน ๑ ชั่วโมงแล้วพัก ถ้ามากเกินไปกว่านั้นบางทีมันเป็นการทรมานตัวเองมากเกินไป ยกเว้นบางท่านที่ต้องการดูเวทนา ต้องการจะแยกจิตแยกกายดูว่าอาการของ

มันเป็นอย่างไร อย่างนั้นเขานั่งกันข้ามวันข้ามคืน นั่งกันจนกันแตกกันไปข้างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งที่ปฏิบัติไปแล้วไม่ก้าวหน้าก็คือ บางทีจะเห็นแต่สมาธิอย่างเดียว ตัวสมาธิกับตัวปัญญามันเหมือนกับคนที่ผูกขา ๒ ข้างด้วยโซ่เส้นหนึ่ง ถ้าหากว่าสมาธิไปแล้วปัญญาไม่ตามมันก็เหมือนกับเดินไปสุดแล้วโซ่มันกระตุกกลับ ดังนั้นเมื่อภาวนาจนอารมณ์เต็มที่แล้ว เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเต็มที ก็มันถึงจุดสุดแล้วไม่สามารถไปต่อแล้วอารมณ์มันจะคลายออกมา ตอนอารมณ์มันคลายออกมาสำคัญที่สุดถ้าหากว่าเราไม่บังคับให้มันคิดในสิ่งที่ดี ๆ มันก็จะคิดไปในทางรัก โลภ โกรธ หลง พาเราฟุ้งซ่านไปเลย เพราะฉะนั้นเมื่อมันถอยออกมาเราก็ให้คิดในวิปัสสนาญาณ คือให้คิดพิจารณาให้เห็นในความเป็นจริงว่าสภาพร่างกายก็ดี โลกเราก็คดี มันประกอบไปด้วยไตรลักษณ์ คือความเป็นจริง ๓ อย่าง ว่า ๑. มันไม่เที่ยง ๒. มันเป็นทุกข์ ๓. มันไม่มีอะไรยึดถือ มันหมายถึงตัวตนเขาเราได้ หรือไม่ก็พิจารณาตามแนวอริยสัจ อริยสัจนี้จับแต่ทุกข์กับเหตุของการเกิดทุกข์เท่านั้น ถ้าเรารู้ว่าทุกข์เกิดจากอะไรแล้วไม่สร้างเหตุนั้นทุกข์ก็ดับ ถ้าทุกข์ดับให้เรียกว่านิโรธ ระหว่างที่เราปฏิบัติเขาเรียกว่ามรรค คือหนทางเข้าถึงการดับทุกข์ เพราะฉะนั้นที่เราจับแต่ทุกข์กับสมุทัย ๒ ตัวเท่านั้น หรือไม่ก็พิจารณาตามแบบของวิปัสสนาญาณ ๘ คือ พิจารณาให้เห็นอย่างเช่น อุทกัพพยานุปัสสนาญาณพิจารณาเห็นการเกิดแล้วดับถึงคานูปัสสนาญาณพิจารณาเห็นว่าทุกอย่างดับหมด ภยตูปัญฐานญาณพิจารณาให้เห็นว่าร่างกายนี้มันเป็นโทษเป็นภัยเป็นของน่ากลัว จนกระทั่งไปถึงสังขารเบกขานญาณคือการปล่อยวางในสังขารทั้งปวง และสัจจานุโลมิกญาณคือพิจารณาย้อน

ต้นทวนปลาย ทวนปลายย้อนต้นกลับไปกลับมาให้พิจารณาอยู่ในลักษณะนี้ การพิจารณามีประโยชน์มากตรงที่ว่า เมื่อจิตมีงานทำไม่ฟุ้งซ่าน ปัญญาจับเฉพาะหน้า สติดำเนินตามไป จิตมันจะตั้งกลับไปเป็นสมาธิอีกระดับหนึ่ง พอมันเป็นสมาธิถึงระดับนั้นปุ๊บ เรากาวนาต่อเลย มันก็จะทรงตัว ก้าวล่วงลึกเข้าไปอีกระดับ แต่ว่าพอก้าวไปถึงจุดต้นมันจะถอยมาอีกทีหนึ่ง ก็ตอนนี้ปัญญาเดินหน้า พอถึงจุดต้นโซ่มันติดแล้วมันจะกระตุกขากลับ เราก็ก้าวไปอีกต่อ คือภาวนาคือสมาธิ เมื่อภาวนาไปถึงเต็มทีคราวนี้มันจะกระตุกกลับอีกแล้วเราก็พิจารณาต่อไป ถ้าทำดังนี้ได้จะก้าวหน้า ถ้าหากว่าเว้นไปจากเรื่องทั้งหลายเหล่านี้แล้ว บางทีทำเท่าไรก็พอมันไปต้นก็โดนกระตุกกลับ ไปต้นก็โดนกระตุกกลับ มันก็เลยไม่ก้าวหน้า ให้เขาพิจารณาด้วยว่าตัวเองทำแล้วเหตุที่ไม่ก้าวหน้าเกิดจากเหตุอะไร แล้วแก้ไข

ถาม : แล้วอย่างนี้ของตัวเองเวลาถึงจุดสมาธิเข้าช่วงที่จะกระตุกกลับ ของตัวเองนี่ในลักษณะเดินสมาธิพิจารณาสังขารนี้ทุกข์อันนี้ไม่ทราบว่าจะพอใช้ได้มั๊ยคะ ?

ตอบ : ก็ถ้าหากว่าสภาพจิตมันยอมรับว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ของเราจริง ก็ใช้ได้ แต่ว่าการปฏิบัติในลักษณะของการภาวนาหรือว่าพิจารณาก็ตามต้องย่ำแล้วย่ำอีก ซ้ำแล้วซ้ำอีกอยู่หัวข้อเดียว ห้ามเบื้อเด็ดขาดจนกว่ามันจะตัดกันไปข้างหนึ่งหรือยอมรับกันไปข้างหนึ่งเลย ถ้าหากว่าเราเบื้อเสียก่อนที่มันจะยอมรับนี้เราแพ้เขา ตรงจุดนั้นจะไม่ก้าวหน้าถึงที่สุด ซ้ำแล้วซ้ำอีก ย่ำแล้วย่ำอีกห้ามเบื้อเด็ดขาดจนกว่าจะชนะกันไปข้างหนึ่ง

ถาม : ทีนี้ขั้นตอนแล้วก็ลำดับในการทำสมาธิที่บอกว่า เริ่มจากที่จิตไม่สงบฟุ้งซ่านแล้วเข้าสู่การทำสมาธิในแต่ละขั้นตอนเขามีชื่อบอกในแต่ละขั้นอย่างไรบ้างคะ ?

ตอบ : จะเริ่มจากตัวชกสมาธิ คือเริ่มจากสมาธิเล็กน้อย ต่อไปอุปจารสมาธิ ใกล้เคียงจะเป็นสมาธิแล้วใกล้เคียงกัน แล้วก็อัปนาสมาธิแปลว่าสมาธิแนบแน่น ก็เริ่มจากปฐมฌาน คือความเคยชินขั้นที่ ๑ ทุตติยฌานคือความเคยชินขั้นที่ ๒ ตติยฌาน คือความเคยชินขั้นที่ ๓ จตุตถฌาน ความเคยชินขั้นที่ ๔ แล้วหลังจากนั้นถ้าเราทำอรูปฌานต่อ ก็จะเป็นอากาสาณัญจายตนฌาน คือการละรูปไปพิจารณาอากาศ วิญญาณัญจายตนฌาน คือการละจากรูปไปพิจารณาวิญญาณ อากิญจัญญายตนฌาน คือการละจากรูปไปพิจารณาความไม่มีอะไรเหลือเลยแล้วก็ เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน คือการละจากรูปไปไม่จับทั้งการมีสัญญาหรือไม่มีสัญญา รวมแล้วจะเป็นเรียกว่า สมابัตติ ๘ คือการเข้าถึง ๘ ขั้นตอนคราวนี้มันจะมีพิเศษว่า ถ้ากำลังของเราสูงกว่านั้นสามารถเข้าถึงระดับอนาคามีและทรงสมابัตติ ๘ เป็นปฏิสัมภิกทาญาณ เราจะได้อีก ๑ สมابัตติ เรียกว่า สัญญาเวทิตนโรธ หรือเรียกง่าย ๆ ว่านิโรธสมบัตติ

ถาม : แล้วเป็นยังไงคะ ?

ตอบ : อธิบายยาก นิโรธสมบัตติจะเป็นลักษณะของการที่จิตของเราจับนิ่งอยู่เฉพาะที่ อาจจะเป็นที่พระนิพพานอยู่ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือว่าเคลื่อนอยู่ตามภพภูมิต่างๆ ก็ได้แล้วแต่เราต้องการ แต่ว่าทั้ง ๒ สภาพนั้นตามที่ว่านั้นจิตจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับกายแม้แต่คิดเดียว สัญญาเวทิตนโรธ แปลว่าการดับเสียซึ่งสัญญาและเวทนาทั้งปวง

เหมือนกับคนตายทีเดียว เหนือกว่ากันที่หนึ่ง ๗ วัน ๑๕ วันความจริงจะมากเกินกว่านั้นก็ได้ เพราะกำลังมันพอ พระพุทธเจ้าไม่แนะนำให้ทำเนื่องจากว่าร่างกายที่อดอาหารนานๆ มันจะฟื้นคืนได้ยาก ยิ่งอายุมากๆอาจจะป๊อกไปเลย

ถาม : ทีนี้ถ้าเราใช้สมาธิช่วยในการเจ็บบรรเทาปวดหรือการรักษาเกี่ยวกับร่างกายของเรา การเดินสมาธิแบบนี้จะต้องทำอย่างไรบ้างคะ ?

ตอบ : ทำให้สูงสุดเท่าที่เราทำได้ โดยเน้นตรงอานาปานสติ คือลมหายใจเข้า-ออกของเรา ถ้าหากว่าเรามีความชำนาญคือเข้ามานานไปเลย ทันทีที่ถึงปฐมฌานความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับทางกายก็จะเป็นส่วนของกาย จิตของเราจะเป็นส่วนของจิต คือจิตกับกายมันแยกจากกัน ในเมื่อจิตกับกายเริ่มแยกจากกัน ยิ่งเข้าสู่สมาธิสูงมากเท่าไรก็ยิ่งแยกห่างขึ้นเท่านั้น อาการรับรู้ที่เกิดขึ้นกับร่างกายที่เจ็บไข้ได้ป่วยก็จะขาดลงเหมือนกับไม่ป่วย

ถาม : จะรักษาตัวได้ก็เฉพาะตอนที่เรากำลังทำสมาธิหรือคะ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าสมาธิทรงตัวอยู่ก็จะสามารถระงับอาการของร่างกายได้ตลอดเวลา แต่ว่าเรื่องทั้งหลายเหล่านี้จำเป็นต้องซักซ้อมหาความชำนาญให้มากไว้ไม่อย่างนั้นเวลาเกิดเวทนาแรงกล้าขึ้นมาบางทีก็จะสู้มันไม่ไหว เนื่องจากว่าสมาธิของเรามันเป็นเครื่องอาศัยที่มันก็มีเกิดมีเสื่อม ถ้าสภาพร่างกายมีร้อนเกินไป หนาวเกินไป หิวเกินไป เหนื่อยเกินไป หรือว่าเกิดเจ็บไข้ได้ป่วยบางทีมันไม่เอากับเราเลย

ถาม : อย่างที่เขาใช้สมาธิรักษาอะไรได้จริงมั๊ยคะ ?

ตอบ : จริงจะ แต่อันนั้นต้องหมายถึงว่ากรรมของเราไม่หนัก เพราะถ้าโรคบางอย่างรักษาหรือไม่รักษาภัย โรคบางอย่างต้องรักษาจะหายถ้าไม่รักษาถึงตาย โรคบางอย่างรักษาหรือไม่รักษาถึงตาย

ถาม : ที่นี้อย่างคนที่เจ็บป่วยนี้ แล้วเขามีการใช้พลังจักรวาลช่วยรักษา อย่างนี้จะเป็นการฝืนกฎของกรรมหรือไม่คะ ?

ตอบ : จะเรียกว่าไปฝืนก็ได้ เพราะว่าถ้าเขาทำได้ก็แปลว่ากำลังบุญของเขายังมีอยู่ ในเมื่อกำลังบุญของเขามีอยู่เพียงพอที่ทำได้ ไม่ถือว่าเป็นการฝืนกฎของกรรม

ถาม : คือบางทีนี้มีการส่งพลังไปจากตัวเราไปให้กับอีกคน กับ การที่ให้เราทำเองโดยที่เขาฝึกของเขาเองนี้ อันไหนจะดีกว่ากันคะ ?

ตอบ : ส่วนใหญ่ไปถามที่คนป่วย มันก็จะให้เขาทำให้จะดีกว่า แต่ ถ้าให้เขาฝึกได้เองต่อไปเขาไม่ต้องพึ่งใคร ดังนั้นการฝึกได้เองสมควรว่า ดีกว่าแน่นอนกว่า แล้วเราเองก็เหนื่อยน้อยกว่าคนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่เท่าที่ ผ่านมาจะให้ช่วยทำเดียว

ถาม : วันก่อนที่ถามเรื่องการทำกสิณ จดไม่ทันคะ กลับไปที่บ้าน แล้วอ่านก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง ปรกวนด้วย ?

ตอบ : กสิณ แปลว่า การเพียรเพ่งอยู่เฉพาะหน้า กสิณมีทั้งหมด ๑๐ กองด้วยกันแบ่งเป็นธาตุกสิณ ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นวรรณะ กสิณ ๔ ก็คือ สีขาว สีแดง สีเหลือง สีเขียวแล้วก็อีก ๒ อย่างเป็น อากาศ กสิณกับอาโลกกสิณ คือ กสิณของความว่างกับกสิณแสงสว่างเรา จับอันใดอันหนึ่งขึ้นมาก่อน โดยตั้งวัตถุนั้นอยู่ตรงหน้าเรียกว่า ดวงกสิณ อย่างเช่นถ้าหากว่าจะทำปฐมกสิณ ก็ต้องกำหนดต้องทำดวงกสิณขึ้น

มาก่อนเพื่อที่เราจะได้มองได้ เ่งได้ กำหนดใจได้ การทำดวงกสิณในสมัย โบราณท่านใช้ผ้าสะดึง ก็คือว่าชิงผ้าให้ตึง เสร็จแล้วดวงกสิณของท่านก็จะเอาดินซึ่งสมัยก่อนเขาใช้ดินขุขุซึ่งเขาเรียกดินสีอรุณ คือค่อนข้างจะออกไปทางสีส้มอ่อน เอามาละเลงเป็นวงกว้างประมาณ ๒ คืบ ๔ นิ้ว बैठ เรือเลย แต่ว่าของเราเองไม่จำเป็นต้องทำให้ลำบากขนาดนั้น ถ้าเราหาดินสีอรุณได้ เอามาปั้นเป็นก้อนกลมขนาดพอเหมาะพอใจของเราก็ได้ ตั้ง ดวงกสิณนั้นเอาไว้ในภาชนะหรือว่าสถานที่ๆ เรานั่งตัวตรงแล้วมองได้สบายๆ อยู่ในระยะไม่ใกล้ไม่ไกลจนเกินไป ตั้งใจลืมนตามองภาพกสิณนั้น แล้วหลับตาลงนึกถึงภาพ ไม่ใช่ไปนั่งจ้องภาพกสิณนั้นตลอด มองแล้วก็หลับตาลง มันจะจำได้อยู่ครู่หนึ่งพร้อมกับคำภาวนา ถ้าหากว่าเป็นปฐมกสิณ ก็ปฐมกสิณนี้ ปฐมกสิณนี้ ควบกับลมหายใจเข้าออก ว่าอย่างนี้ไปเรื่อย พอภาพมันเลือนหายไปก็ลืมนตามองใหม่ กำหนดจำพร้อมกับคำภาวนา หายไปก็ลืมนตามองใหม่ ทำอย่างนี้เป็นหมื่นเป็นแสนครั้ง ภาพนั้นก็เริ่มที่เราจะจำได้ยาวนานขึ้น ลืมนตาก็นึกออก หลับตาก็นึกได้ ถึงขั้นตอนนี้แล้วจะสำคัญมากอยู่ที่ว่าเราเองต้องประคับประคองเอาไว้ เผลอสติเมื่อไหร่ภาพนั้นจะหายไป ถ้าเราสามารถประคับประคองได้ตลอดเวลาไม่ว่าไปทำอะไรแบ่งความรู้สึกส่วนหนึ่งนึกไว้ตลอด ความรู้สึกส่วนนี้อาจจะเป็น ๒๐ หรือว่า ๓๐% ส่วนอีก ๗๐-๘๐% นั้นบังคับร่างกายเราให้ทำหน้าที่ปกติของเราไป เมื่อนึกถึงอย่างนี้อยู่ตลอดเวลาภาพนั้นก็เปลี่ยนไปจากสีปกติก็จะค่อยๆ จางลงๆ เรื่อยๆ จนกระทั่งกลายเป็นสีเหลืองอ่อน จนกระทั่งกลายเป็นสีขาวกลายเป็นสีแสดกลายเป็นแก้วใสจนกระทั่งกลายเป็นแก้วใสสว่างจ้า ถ้าหากว่าถึงจนเป็นแก้วใสสว่างเจิดจ้าแล้วเราลอง

อธิษฐานดูว่าให้ภาพนั้นขยายใหญ่ได้มั๊ย ? ให้เล็กลงได้มั๊ย ? ให้หายไปได้มั๊ย ? ให้กลับคืนมาใหม่ได้มั๊ย ? ถ้าสามารถทำตรงนี้ได้คล่องตัวก็แปลว่าเราเริ่มอธิษฐานใช้ผลของกสิณได้แล้ว ก็ข้อมการใช้ผลของกสิณให้ชิน เป็นต้นว่าถ้าใช้ผลของปฐมวิกสิณก็ใช้ผลทำให้ของอื่นให้แข็ง เช่น น้ำให้ตั้งใจอธิษฐานเช่นว่า เอน้ำมาแก้วหนึ่งให้อธิษฐานว่า น้ำแก้วนี้ให้แข็งเหมือนกับดิน เสร็จแล้วก็ให้ตั้งใจเข้าฌาน ๔ พอคลายออกจากฌาน ๔ ออกมาอธิษฐานอีกครั้งหนึ่งว่า ให้น้ำแก้วนี้แข็งเหมือนกับดิน เข้าฌานแล้วพอคลายออกมาราวนี้มันจะแข็งไปเลย เมื่อทดสอบอย่างนี้แล้วก็ให้ทดสอบกับของที่ใหญ่ขึ้นเพื่อความคล่องตัว พอทำจนกระทั่งคล่องตัวแล้วสามารถที่จะใช้ผลของกสิณเมื่อไหร่ก็ได้ อย่างเช่นเราจะเดินขึ้นบนอากาศเหมือนยังกับมีบันไดก็ได้ อธิษฐานว่าให้อากาศทุกจุดที่เท้าของเราเหยียบนี้จึงมีความแน่นหนาเหมือนกับพื้นดินแล้วเราก็ก้าวเดินไปหรือว่าเดินข้ามน้ำก็อธิษฐานว่าขอให้น้ำที่เท้าเราเหยียบมีความแข็งเหมือนดินแล้วก็ก้าวเดินไป พอมันชำนาญแล้วเรაც่อยย้ายไปกองอื่น กองแรกจะเป็นสิ่งที่ทำได้ยากที่สุด โดยเฉพาะตอนรักษารมณของมันเอาไว้ ประคับประคองไม่ให้ภาพมันหาย อยากจะเปรียบว่าเหมือนกับเลี้ยงลูกแก้วไว้บนปลายเข็ม พลาดเมื่อไหร่ตกแตกเมื่อนั้นก็ต้องเริ่มต้นนับ ๑ กันใหม่ คราวนี้พอได้กองแรกแล้วกองอื่นสบายมาก เพราะว่าอารมณ์ใจคล้ายๆ กันหมดใช้กำลังเท่ากันหมด แล้วทุกอย่างก็ต้องกำหนดภาพกสิณขึ้นมาเหมือนกัน สมัยที่ข้อมทำอยู่ถ้าเป็นกสิณสีจะเอาสีมาพ่นใส่กระดาษอย่างสีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว พอพ่นเสร็จก็เอามาจุ่มน้ำ มืดโกนกรีดเข้ากลมป้อมเลยแล้วก็เปะข้างฝา เปะหลังคามุ้ง ข้างๆ มุ้ง พุดง่าย ๆ ว่า

หันไปข้างไหนก็ต้องเห็นจนกระทั่งฟุ้ง นองๆ เขาว่าเป็นบ้าไปแล้ว ก็ทำดวงกสิณของเราไว้ จะฝึกอันไหนก็ทำอันนั้น มันยากอันแรกแล้วหลังจากนั้นก็ง่าย ถ้ากสิณ ๑๐ คล่องตัวนี้จะทำอะไรพิลึกพิลั่นพิสดารได้เยอะต่อเยอะด้วยกัน

ถาม : ขอถามเรื่องการทำสมาธิของตัวเองค่ะ คือเวลาทำไปแล้วนี่กายของตัวเองอยากจะเข้าไปหา.... พอเปลี่ยนกายตัวเองนี่สภาพกายที่เปลี่ยนนี้มีการขยายขนาด ลักษณะกายขยายขนาดเปลี่ยนจากคนกลายเป็นองค์พระเป็น... (ไม่ชัด)..... แล้วก็มีการแยกออก..... (ไม่ชัด)..... ได้ก็เลยสงสัยว่าเป็นอะไรคะ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าลักษณะนั้นก็แสดงว่าเราเคยฝึกกสิณมาเหมือนกัน ลักษณะเดียวกันอาทิสมาณกาย คือกายในของเรา มันจะเต็มบุญเต็มบารมี เต็มกำลังใจหรือกำลังความดีที่เราทำได้ตอนช่วงนั้น ส่วนใหญ่ถ้าเราสามารถรู้เห็นอาทิสมาณกายตัวเองได้ก็คือเราต้องเป็นผู้ทรงฌาน กายในจะเหมือนกับกายพรหม ถ้าเราทรงความดีมากขึ้นเท่าไรกายในก็จะสว่างมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นที่ว่าเวลากายในของเราเปลี่ยนเหมือนกับองค์พระแต่งองค์ทรงเครื่องอาจจะเหมือนกับพระแก้วทรงเครื่องก็ได้ ไม่ใช่เรื่องแปลกเลย แล้วตรงจุดนี้แหละจะเป็นจุดที่วัดได้ง่ายที่สุดเลยว่าตอนนั้นความดีของเรานั้นก้าวหน้าขึ้นหรือว่าเลวลง ถ้าก้าวหน้าขึ้นกายในก็จะสว่างสดใสขึ้น เครื่องประดับก็จะแพรวพราวมากขึ้น แต่ถ้าหากว่าถอยหลังบางทีมันก็มีดีก็มีวัก็ดำหรือไม่ก็เปลี่ยนสภาพไปเลย

ถาม : อย่างนี้เราก็คงสามารถดูได้ซิคะ ?

ตอบ : สามารถดูได้ สภาพของมันจะเป็นไปตามบุญตามบารมีที่เราทำได้ในช่วงนั้นเนื่องจากว่า เรายังเป็นโลกิยกุศลอยู่ มันก็มีขึ้นมีลง

ถาม : ก็เลยงงว่ามันเกิดอะไรขึ้น ?

ตอบ : ไม่ได้เกิดอะไรขึ้นหรอกจำเป็นไปตามเฉพาะหน้าเหมือนกับเครื่องวัดอุณหภูมิ ขึ้นๆ ลงๆ ตามอากาศ

ถาม : ทำไมบุญบารมีของพระพุทธองค์ เวลาที่จะขึ้นไปสู่ทางสวรรค์รู้สึกว่าจะติดต่อกันแล้วไปได้รวดเร็วมาก แต่พอเวลามีคนที่เขาปฏิบัติที่ตกนรกอยู่ภพภูมิข้างล่างแต่ว่าการที่จะติดต่อกับนรกภูมิข้างล่างนี้ยากมาก อยากรู้ว่าตรงนี้เป็นเพราะอะไร ?

ตอบ : อันดับแรก จิตของเราอาจจะเคยชินกับการกลัวนรก มันลงบ่อยหวาดเสียว ไม่ค่อยอยากจะไป อีกอย่างหนึ่งก็คือว่า เราผิดมารยาทการไปในรกจุดที่ทำถูกต้องที่สุดก็คือไปกราบพระยายมราชก่อน แล้วกราบเรียนท่านว่าเราต้องการทำอะไร แล้วท่านก็จะจัดเจ้าหน้าที่ไปให้มันจะสะดวกคล่องตัวมาก ถ้าเราขึ้นไปเอง โดยเฉพาะตัวเราถ้าลงไปในขณะที่นั้นเราเองเป็นผู้ทรงฉันทรงความดีอยู่ ถ้าลงในขุมเขาบี๊ไฟเขาจะดับหมดเลย แล้วพวกสัตว์นรกที่โดนทรมานอยู่ก็จะหลุดพ้นจากเครื่องทรมานทั้งปวง เขาจะเห็นเราเป็นผู้มีบุญที่จะโปรดสงเคราะห์เขาได้ ทั้งหมดมันจะฮือเข้ามาพร้อมกัน ถ้าตั้งใจไม่ดีอาจจะถึงเป็นบ้าด้วยความตกใจ เพราะรูปร่างของมันพิกลพิการน่ากลัวมาก เพราะฉะนั้นติดต่อกับท่านพระยายมราชก่อน ไปกราบท่านก่อนแล้วขออนุญาตจะทำเรื่องอะไรบอกท่านๆ จะให้เทวทูตหรือเจ้าหน้าที่พาไป ถ้าอย่างนั้นจะ

สะดวกคล่องตัวมาก

ถาม : ที่นี้มีเพื่อนบางคน รู้สึกว่าเขาเข้าออกนรกได้ง่ายมากแต่เขาขึ้นไปข้างบนไม่ค่อยจะได้ค่ะ ?

ตอบ : อันนี้อยากจะเชื่อว่าเป็นความคล่องตัวเพราะเคยชิน มันลงบ่อยมันก็เคยชิน พอจะขึ้นไปข้างบนไม่ค่อยได้ขึ้นจำทางไม่ค่อยจะได้ ..อันนี้พูดเล่นจะ

ถาม : อันนี้เขาเคยเกิดเป็นเจ้าหน้าที่ๆ นั้นค่ะ

ตอบ : เพราะฉะนั้นยืนยันได้ตรงกันเลย ต่อไปอย่าไปฝันงอย่างนั้นะ อันนี้ตอบเฉพาะคน คือว่าบางคนกำลังใจเขายังหยาบอยู่ไปในที่หยาบมันจะง่าย พอขึ้นไปทีละเอียดมันจะยาก แล้วถ้าขึ้นไปพรหมซึ่งละเอียดกว่าเทวดาจะยาก แล้วถ้าหนีพพานยิ่งละเอียดกว่าพรหมก็ยิ่งยากขึ้นไปอีก แต่อันนี้ที่กล้าฝันลงไปเลยเพราะมันใจ

ถาม : จะถามเรื่องการทำบุญ ที่ไปหล่อพระพุทธรูปหรือการสร้างพระพุทธรูป บูรณะซ่อมแซมพระพุทธรูป บุญกุศลเหล่านี้จะได้บุญยังไงคะ?

ตอบ : พุทธบูชา มหาเศรษฐีโต การบูชาพระพุทธเจ้ามีเดช มีอำนาจมากถ้าหากว่าเกิดเป็นเทวดา พรหมก็จะมีรัศมีกายสว่างมาก ถ้าหากว่าเกิดเป็นคนส่วนใหญ่ต้องเป็นผู้นำหมู่ชนเขา และการซ่อมพระพุทธรูปถ้าหากว่าเกิดใหม่รูปร่างหน้าตาจะสวยงามเป็นพิเศษ ถ้าเป็นสุขภาพสตรีจะได้เบญจกัลยาณี หรือไม่ก็อาจจะถึงขนาดอิตถิลักษณะ ๖๔ ประการที่เป็นพุทธมารดา อันนั้นหายากสุด ๕ อย่างก็ยากเต็มทีแล้วอันนั้นอีก ๖๔ หัวข้อ

ถาม : แล้วถ้าไม่ได้ซ่อมพระพุทธรูปแต่เป็นฐานพระพุทธรูปล่ะคะ?

ตอบ : ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งด้วย

ถาม : แล้วถ้าเป็นผู้ชายล่ะครับจะได้เบญจกัลยาณีหรือเปล่านั้น?

ตอบ : มันหวังสูงนะ (หัวเราะ) ตั้งความปรารถนาไว้แล้วกันดีไม่ได้ได้เกินนั้น เขาหวังว่าเขาเป็นผู้ชาย เขากลัวว่าจะได้เบญจกัลยาณีมั๊ย?

(หัวเราะ) เมื่อกี๋ฟังไม่ชัดต้องบอกใหม่

ถาม : ทีนี้ในทางตรงกันข้ามล่ะเจ้าคะ ถ้าทำลาย ?

ตอบ : ไม่ต้องห่วงหรอกจะ ลงนรกมหาวุฑฒิปันธเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นก็เคยทำอะไรไว้ มันช่วยข้าครบทุกขุมเลย

ถาม : มีเพื่อนที่รู้จักเจ้าคะ คือเขานำพระพุทธรูปมาองค์หนึ่ง แล้วเขาไม่ทราบว่าเขาคิดว่าพระพุทธรูปองค์นั้นเป็นปูน เขาก็ด้วยความว่าเขาคิดว่าองค์ท่านควรจะอยู่มีน้ำล้อมรอบเขาก็เอาไปแช่น้ำเจ้าคะ พอแช่ทิ้งเอาไว้ท่านก็บวมขึ้นเรื่อยๆ เลยมาทราบทีหลังว่าเป็นขี้เลื่อยอัดกาวคะ แล้วอย่างนี้ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร?

ตอบ : จริงๆ เขาทำโดยเจตนาบริสุทธิ์ ตั้งใจจะถวายเป็นพุทธรูปบูชา ด้วยเรื่องเป็นโทษคงจะไม่มี แต่เพียงแต่ว่าพระชำรุด

ถาม : ชำรุดมากเลยคะ หลุดเป็นชิ้นๆ เลยคะ

ตอบ : หองศ์ใหม่ให้เขาเอาที่แช่ได้มันทนๆ

ถาม : เนื่องจากว่าเขารักองค์นี้มากเลยคะ เขาก็เลยให้ช่างไปซ่อมที่นี้ช่างบอกซ่อมไม่ไหวแล้ว ต้องทุบท่านที่นี้ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร?

ตอบ : ถ้าลักษณะอย่างนั้นถือว่าทำลายพระพุทธรูป โทษอเวจีเหมือนกัน ลักษณะนั้นควรจะบรรจุไว้ในองค์ที่ใหญ่กว่าแล้วบูชาต่อไป จำไว้เลยนะ พระที่สร้างขึ้นมาแล้วไม่ว่าองค์ใหญ่องค์เล็กก็ตาม จะชำรุดหรือ

ไม่ชำรุดก็ตาม ถ้าเราเอาไปปนทำลาย โดยเฉพาะสมัยนี้นิยมกันนักสร้างเป็นองค์พระขึ้นมาใหม่ มีส่วนผสมของพระเก่า ค่อยๆ ดิบดีเลยอันนั้นโทษทำลายพระพุทธรูป อเวจีมหานรกรออยู่ รึบๆ กราบขอขมาพระรัตนตรัยเสียดีๆ

ถาม : แล้วจะหายมั๊ยคะ ?

ตอบ : มันไม่หายหรอก ขอไปเรื่อยๆ จนกว่าท่านจะยอม คือจิตของเรามันจะคลายออกจากจุดนั้นเอง ใช้คำว่าท่านจะยอม ท่านยอมตั้งแต่แรกแล้วล่ะ เพราะมันทุบไปเรียบร้อยแล้ว

ถาม : ถ้าเกิดมีรูปจิกขอเป็นรูปพระคะ โธษากกเพชรเอาไว้ แล้วฝุ่นมันจับแล้วทำความสะอาดเอาไปล้างน้ำ มันหักนะคะ จะเอาไปใส่กรอบแล้วกาวมันหลุดนะคะ ?

ตอบ : อันเดียวกัน อันนั้นเจตนาดีก็ไปซื้อกาวมาชะขวดละ ๒๐บาท

ถาม : ติดเสร็จแล้วใส่กรอบแล้วล่ะคะ ?

ตอบ : ไม่เป็นไรจะ อันนั้นเจตนาดีเหมือนกัน จะทำความสะอาดพระแต่ไม่รู้ว่าจะกาวมันจะละลาย

ถาม : แล้วไปเจียรฐานพระเป็นอะไรมั๊ยคะ ?

ตอบ : ฐานพระ ไม่เป็นไรหรอกจะ ตกแต่งในลักษณะที่เราจะให้สวยงามใช้มั๊ย อันนั้นได้บุญด้วย ต่อไปถ้าเกิดมาจะสเลนเดอร์กว่านี้จำ (หัวเราะ)..

ถาม : เอาพระไปไว้ในตู้เสื้อผ้าบาปหรือเปล่านั้น ?

ตอบ : แล้วทำไมต้องเอาไปไว้ในตู้เสื้อผ้าล่ะ หาที่ๆ เหมาะสมกว่านั้นสิ

ถาม : เขาบอกว่ากลัวพระหาย

ตอบ : ถ้าหากว่าในลักษณะนั้นถือว่าพอให้อภัยได้ แต่อย่าเอาไปไว้ใต้เสื่อผ้า ยังไงๆ ก็เอาไว้ในที่ๆ สูงหน่อย

ถาม : ผ่านไปในหลายๆ ที่ค่ะ เห็นมีต้นไทรใหญ่ๆ แล้วเขาก็เอาพระพุทธรูปที่หักเสียหาย ศาลที่เก่าที่เสียหาย ตึกดาเสียบบาลเหล่านี้ค่ะ ไปวางกองกันไว้เต็มไปหมดเลยคะ ไม่ทราบว่าเขาทำผิดมั้ยในลักษณะอย่างนี้คะ ?

ตอบ : โบราณเขาเรียกว่า "จำเริญ" ก็คือเอาสิ่งที่ไม่ดีนั้นไปไว้ที่อื่น เขานิยมเผาไฟ ลอยน้ำ หรือเอาไว้โคนต้นไม้ใหญ่ ถ้าหากว่าเป็นอย่างอื่น ก็คงไม่กระไรนัก แต่ว่าในเรื่องของพระพุทธรูปน่าจะเก็บรวบรวมไว้ แล้ววัดไหนที่เขาสร้างพระฐานใหญ่ก็รวบรวมบรรจุไว้ให้หมด

ถาม : เก็บรวบรวมเอาไว้ ?

ตอบ : จะเก็บรวบรวมเอาไว้ จริงๆ แล้วเขาไปกลัวที่ว่ามันแตกมันหักเป็นลางเป็นอะไร ไม่ต้องกลัวหรอก ซ่อมให้ดี เบญจกัลยาณีรออยู่แล้ว (หัวเราะ)

ถาม : แล้วอย่างที่บิณฑบาตเป็นรูปพระอย่างนี้ก็ไม่เป็นไรใช่มั้ยคะ?

ตอบ : ไม่เป็นไร เจตนาสร้างอย่างบริสุทธิ์ แต่กรรมวิธีการเผากการบิณฑบาตจะผิดพลาดไปนิดหน่อย

ถาม : พระที่ชำรุดนี้เทวดายังอยู่มั้ยคะ ?

ตอบ : อยู่จ้ะ

ถาม : แล้วเอาไปไว้ในองค์ใหญ่อีกรอบนี้ ?

ตอบ : ยิ่งมากขึ้น

ถาม : มีหลายคนที่นั่งสมาธิแล้วจิตฟุ้งซ่านนี้ เขาฝากมาถามว่าพอจะมีอุปกรณ์ช่วยเหลือให้จิตหายฟุ้งซ่านบ้างมั้ยคะ ?

ตอบ : เชือกจ้ำ ขนาดพอรับน้ำหนักตัวได้ แขนวคอมันชะเลยหาย ฟุ้งซ่าน เรื่องจะหายฟุ้งซ่านนี้ต้องจับอานาปานสติอย่างเดียว ถ้าหากว่าจิตตรงเป็นสมาธิเมื่อไหร่หายฟุ้งซ่านเมื่อนั้น แล้วคอยระมัดระวังไว้อย่าให้มันคลายจากสมาธิ ถ้าสมาธิคลายตัวเมื่อไหร่มันจะวิ่งหาความฟุ้งซ่านทันที

ถาม : แล้วอย่างถ้านั่งแล้วง่วง หลับจะแก้อย่างไรดีคะ ?

ตอบ : จะแก้อย่างไร? ง่วงก็เปลี่ยนอิริยาบถ ล้างหน้าหรือไม่ก็เดินไปเดินมา

ถาม : ถ้าสมมติเราจะนั่งสมาธิตอนก่อนนอนนี้ ?

ตอบ : ถ้าก่อนนอนนี้ส่วนใหญ่จะหลับ เพราะว่าเราเพสียมาตลอดทั้งวันแล้ว เวลานอนนี้ใช้วิธีง่ายๆ เอานอนหงายผิงไปเลย ตั้งใจว่าตอนนี้เรานอนลงร่างกายเราเหมือนกับคนตายแล้ว มันจะตื่นขึ้นมาเห็นตะวันขึ้นหรือเปล่านั้นไม่รู้ ถ้าตายตอนนี้เอาจิตเกาะนิพพานภาวนาหลับไปเลย พอมันนอนเต็มที่แล้วตอนเช้าค่อยมาว่ากันอย่างเป็นทางการ ตอนหัวค่ำนี้แย่ทุกรายยกเว้นว่าตอนบ่ายนอนเต็มที่แล้ว

ถาม : คำภาวนาที่จะใช้นี้ ไม่ทราบว่าจะใช้คำภาวนาอะไรคะ ?

ตอบ : เอาที่เราชำนาญ ถ้าเราภาวนาเราเคยทำอันไหนมาจนชินก็ใช้อันนั้น ยกเว้นว่ากรรมฐานตามกองก็เปลี่ยนคำภาวนาตามกองกรรมฐาน ถ้าหากว่าไม่ได้ทำกรรมฐานตามกองตามที่เราเคยชินมันก็จะง่ายแล้วก็เร็ว ถ้าเราไม่ชินก็จะสะดุด ปรับคำภาวนาได้ว่าไม่หลงผิด

ชะที่หนึ่ง เพราะฉะนั้นเลือกอันที่เราเคยชินและชำนาญ

ถาม : แล้วมีให้เลือกเยอะทำยังไงดีคะ ?

ตอบ : เอาอันที่ชอบที่สุด

ถาม : อันนี้อาจจะมีคนสนใจเจ้าค่ะ อุปกรณ์ช่วยวิธีชะลอกความชราแล้วก็ช่วยให้ร่างกายปราศจากโรคทำยังไงคะ มันพอจะมียา.....?

ตอบ : โอ้โฮ...มันจะฝึกกฎของกรรมทั้งนั้นเลย ชะลอกความชราที่มียาสมุนไพรหลายตัว อย่างเช่น ขมิ้นชันกับหญ้าแพรก ใช้ขมิ้นชันขนาดเท่าหัวแม่มือหญ้าแพรกกำมือหนึ่งเลือกโถที่ไม่เป็นขี้หมาชะหมามันชอบขี้จริง ๆ หญ้าแพรกนี้ ตำรวมกันให้ละเอียดแล้วก็คั้นให้ได้

๑ ถ้วยชาคือประมาณ ๓๐ ซีซี กินเดือนละครั้งชะลอกความแก่ได้หรือไม่ก็สมัยก่อนที่ทางวัดท่าซุงทำอยู่ เขาเรียกยาพระประธานมัง? อันนั้นก็ชะลอกความแก่ได้ อีกตัวหนึ่งก็ยาแก้รำร้อย อันนี้ชะลอกความแก่ได้ก็จริงแต่ผิวจะดำ เพราะเป็นยาร้อนมากเกิดจากส่วนผสมของหัวแห้วหมูนา ๓๐๐ หัวกระเทียม ๓๐๐ กลีบแล้วก็พริกไท ๓๐๐ เม็ด รวมแล้ว ๙๐๐ ถ้วยพอตี ร้อนดับแลบเลยล่ะ เพราะฉะนั้นกินยาตัวนี้มันมีผลข้างเคียง ๒ ประการประการแรกคือ ผิวจะคล้ำขึ้น ประการที่ ๒ ผู้หญิงไม่ทราบแต่ผู้ชายกินแล้วคึกมาก มันชะลอกความแก่ได้โดยตรงคึกหรือเปล่านั้นไม่ทราบ

ถาม : ยาชะลอกความแก่ที่มันชะลอให้รูปร่างไม่แก่แล้ว..... ?

ตอบ : มันไม่ใช่ไม่แก่ มันแก่ช้า ตำราเขาบอกว่าให้ถ่ายรูปไว้ก่อนกิน เดี่ยวไม่ใช่อย่างที่คิด (หัวเราะ) ถ่ายรูปไว้ก่อนกินครบกำหนดอาจจะ ๓ เดือน ๖ เดือนหรือ ๑ ปี ตามที่เขากำหนดแล้วถ่ายรูปไปเปรียบเทียบกันใหม่ ดีไม่ดีไอ้ของเก่ามันอาจจะแก่กว่า

ถาม : แล้วความแข็งแรงอะไรอย่างนี้ ?

ตอบ : สภาพของมันก็คนแก่ดี ๆ นี่เองเพียงแต่ร่างกายมันเสื่อมโทรมช้า ที่น้ำมันจะประเภทแก่ในแล้วมันไม่แก่นอก

ถาม : มันแก่ข้างในแต่ข้างนอกดูดี

ตอบ : จำ...ข้างนอกดูดี เพราะฉะนั้นตายแล้วศพสวยหน่อย

ถาม : ที่นี้อยากชะลอกความแก่ ก็จะมาช่วยในเรื่องการทำงานนะค่ะ ทำยังไงให้สามารถมีแรงแล้วไม่เหนื่อยหรือว่าถ้าเหนื่อยแล้วนี่... ?

ตอบ : เดี่ยวนี้ยาม้าเม็ตละเท่าไหน..(หัวเราะ)... อันนี้ถามเล่น ๆ นะ ถ้าหากว่าเราทรงสมาธิได้อยู่การทำงานของเรานั้นจะไม่เหนื่อยมันไปได้เรื่อย ๆ เหมือนกันแต่พอสมาธิคลายตัว บางทีหลงพ้อท่านแผ่สี่สสิ่งเลย คือพอรู้ตัวก็หมดเกลี้ยงเลย อย่างอาดมานั่งอยู่ตรงนี้ ๗ โมงเช้าถึง ๓ ทุ่มทุกวันคนอื่นนั่งไม่ได้หรอก แต่พอหลัง ๓ ทุ่มโยมอาจจะไม่เคยเห็นหงายลงก็ป้อกเลย (หัวเราะ) เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะทำงานไม่รู้จักเหนื่อยก็ต้องทรงสมาธิให้คล่องตัว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถไหนของเราต้องเข้าสมาธิได้ ถ้าอย่างนั้นจะช่วยได้มากเลย

ถาม : พระพุทธศาสนาของเราทำไมวันสำคัญของเราที่ ส่วนใหญ่จะเป็นวันเพ็ญคะ ?

ตอบ : เราต้องยอมรับว่าโลกของเราที่ดี ดวงดาวอื่น ๆ ก็ดี มันมีพลังงานของเขาอยู่ พลังงานเหล่านี้จะเกือหนุนกันอยู่ตลอดเวลา มีอิทธิพลต่อตัวบุคคลทั้งสิ้น อย่างเช่นว่าแค่ดวงจันทร์ดวงเดียวก็ทำให้น้ำขึ้นน้ำลงได้แล้ว ลักษณะของผู้หญิงที่มีรอบเดือนก็อยู่ในรอบการโคจรของดวงจันทร์พอดี คราวนี้สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เมื่อมีอิทธิพลอยู่ในระยะ

เวลาที่เหมาะสมที่พลังงานเหล่านี้เกือหนุนกันพอดี ส่วนใหญ่ก็จะเป็นช่วงพระจันทร์เต็มดวงคือคืนวันเพ็ญ เมื่อถึงวาระนั้นบางทีเรื่องสำคัญต่างๆอะไรที่มันดีมันงามก็จะเกิดขึ้นช่วงนั้น แต่ถ้าของฝรั่งอะไรนะมนุษย์หมาป่าใช้มั้ย ? เจอดวงจันทร์แล้วนอนเลย

ถาม : แล้วก็สงสัยต่อว่า เพราะว่าเวลาช่วงวันพระเทวดาเขาจะไปฟังพระพุทธองค์ท่านเทศนา ทีนี้ถ้ามีการทำพิธีเชิญในช่วงนั้น...?

ตอบ : เชิญได้จะ เชิญได้ การทำพิธีบวงสรวงเชิญเทวดา จำให้แม่นๆ อย่าให้สาย เรียกว่าไม่ควรเกิน ๙ โมงเช้า เพราะว่าหลังจากนั้นท่านจะเข้าเทวสภา ถ้าไม่ใช่ประชุมกันก็จะต้องไปฟังพระเทศน์เพราะฉะนั้นถ้าต้องการจะทำการบวงสรวงให้ได้ผลดีก็ควรจะบวงสรวงเช้าและไม่ควรเกิน ๙ โมงหรือ ๙ โมงครึ่ง ไม่อย่างนั้นท่านติดธุระมาไม่ได้

ถาม : ถ้าไม่สายนี้กลางคืนเลยได้มั๊ยคะ ?

ตอบ : กลางคืนเลยก็ได้ไม่ว่ากัน แต่ว่าอาตมาไม่ค่อยนิยมเพราะว่าเวลากลางคืนกับเวลาตอนเย็นมันคล้ายกันอย่างหนึ่งคือผีเยอะมันเวลาของเขา ในเมื่อเวลาของเขาบางทีทำพิธีกรรมอะไรถ้าหากว่าเกิดมีช่องว่างรอยโหว่เขาจะแทรกเข้าง่าย ๆ ดีไม่ดีพิธีล้มไปเลยอยู่ๆ ทำพิธีมีใครสักคนหนึ่งกรีดลูกขึ้นมาเดินแร้วขึ้นมาเฉยๆ

ถาม : แต่เวลาบวงสรวงนี่มันก็ไม่เหมือนกับเวลาของเราที่ครับ?

ตอบ : มันก็ไม่เหมือนกันแต่ว่ามันก็อิงกันอยู่ เพราะฉะนั้นเวลาของเราที่ข้างบนนี่จริงๆ แล้วถ้าหากว่าท่านที่ประสงค์ความดีก็แทบจะได้อยู่กับความดีตลอดสังเกตมั๊ย ? พระพุทธเจ้าท่านเทศน์ไม่ก็ประโยชน์เทศน์นานไม่ได้หรอกเดี่ยวเลยวันพระ

ถาม : อย่างนี้เข้าเทวสภานี้ก็พบ... ?

ตอบ : พุดง่าย ๆ ว่าในความเป็นทิพย์ของท่านๆ ทำได้เวลามันเหลือเฟือ แต่เวลาของเรานี่ประเภท ๓ ก้าวไม่รู้จะถึงหรือเปล่า

ถาม : ถ้าในช่วงวันพระที่เราทำบุญกัน ช่วงนี้การทำบุญให้กับพวกสัตว์นรกที่อยู่ข้างล่างนี้เขาจะเปิดให้กับพวกเขารับบุญกุศลหรือเปล่าคะ?

ตอบ : ไม่ได้ ถึงเขาเปิดก็รับไม่ได้ เนื่องจากว่าท่านทั้งหลายที่อยู่ในที่ๆ ลำบาก คือสัตว์นรกทุกขุม เปเรตอีก ๑๑ จำพวกนั้น มันเหมือนกับคนที่กำลังโดนเขาไล่ฆ่าไล่ฟันอยู่ ไปส่งขนมให้เขากินเขารับไม่ได้ หรอกโทษของเขาหนักมาก แต่ว่าที่เราทำไปนั้นจะมีผู้ที่เต็มใจจะมาโมทนา ก็คือว่าปรตตูปชีวีเปเรต คือเปเรตที่กรรมเหลือน้อยแล้วหรือว่า อสุรกาย ๔ จำพวก สัตว์เดรัจฉานหรือสัมภเวสีผู้ที่ตายก่อนหมดอายุขัยเทวดา พรหมตลอดจนพระบิณฑุพาน ถ้าหากต่ำกว่าเปเรตจำพวกที่ ๑๒ แล้วรับไม่ได้ ทำให้เขาได้แต่ว่าเขารับไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราเองได้ก่อน

ถาม : ผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วมีการบรรจุจิตไปตามประติมากรรมตามเสาหรือตามเจดีย์กับการที่เราเอาอัฐิเหล่านั้นไปลอยอังคาร ไม่ทราบว่าได้ผลที่ได้จากการทำบุญนี้มีผลแตกต่างกันยังไงบ้างคะ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าคนตายหรือว่าผู้ตายนั้นเขายังยึดมั่นอยู่ ชิ้นส่วนของเขามันเหลืออยู่ตรงไหนเขาก็จะยงวนเวียนอยู่ตรงนั้น แต่ว่าถ้าหากเขาไม่ยึดมั่นก็เป็นอันว่าเหมือนกัน ผลเหมือนกันก็คือว่าคุณจะได้เอาไว้ตรงไหนคุณก็จะลอยไปไหนก็ช่าง แต่ถ้าเขายึดนี้ที่บรรจุเอาบางทีเขาก็ยังยืนเฝ้าอยู่ (หัวเราะ) ถึงเวลาไปไหว้ถ้าเขาสะกิดหลังก็สะดุ้งแล้ว

ถาม : การทำสมาธิต้องจำกัด สถานที่ เวลา อิริยาบถมั๊ยคะ ?

ตอบ : เอาที่ละอย่างนะจะ **สถานที่** ถ้าหากว่าคนใหม่แล้วจำเป็น ต้องใช้ที่ส่งต่อนอน ยกเว้นว่าทรงฉานได้มีความคล่องตัวแล้วที่ไหนก็ทำได้ ส่วนระยะเวลาเอาตอนที่เราร่าง โดยเฉพาะตอนที่ร่างกายมันสดชื่นอยู่ อย่างเช่น ช่วงตื่นนอนใหม่ๆ เราพักผ่อนมาแล้วสมาธิจะทรงตัวได้ง่าย **อิริยาบถ** ยืน เดิน นั่ง นอนท่าไหนก็ได้ อาตมาเคยตีลังกาทำๆ ได้หมดคือ อยากจะรู้ว่ามันทรงได้มั๊ย ? แต่ว่าเรื่องของอิริยาบถนี้เรายังไม่เคยชินนั่ง ไปก่อนถ้าไปใช้อิริยาบถอื่นจะลำบาก อย่างเช่นว่านอน การนอนภาวนา ถ้าสติขาดเมื่อไหร่มันหลับเลยนะ ต้องซ้อมกันอย่างชานานใหญ่เลยทีเดียวกว่ามันจะไม่หลับได้

ถาม : การบวชนั้นมีความสำคัญ จำเป็นหรือไม่อย่างไรคะ ?

ตอบ : ถ้าสำหรับเราแล้วไม่จำเป็น แต่ถ้าสำหรับคนที่รอแล้ว มีคำมหาศาลเลย เพราะว่าสิ่งที่เราทำนั้นบุญเป็นของเราเป็นปกติอยู่แล้ว ส่วนการกรวดน้ำก็คือการแผ่ส่วนกุศลให้แก่ผู้อื่นโดยเฉพาะบรรดาญาติ โยมทั้งหลายที่ทำนลำบากอยู่ท่านจะรอรับอยู่ เพราะฉะนั้นเราทำเมื่อไหร่ ถ้าสามารถเป็นไปได้อีกก็กรวดน้ำเสีย การกรวดน้ำของเราไม่จำเป็นต้อง เอาน้ำรดมือ แต่เราตั้งใจว่าผลบุญที่เราทำนี้ขออุทิศให้กับใคร ขอให้บุคคล ผู้นั้นมาโมทนา เราได้รับประโยชน์ความสุขเท่าใดขอให้เขารับด้วย

ถาม : ต้องจำกัดเวลามั้ยคะ ?

ตอบ : ไม่มี จะก่อนเพลหลังเพล ทำไปแล้วหลายวันหรือทำไปแล้วเป็นปีก็ได้

ถาม : อย่างกรวดน้ำนี้ก็นึกเอาหรือคะ ?

ตอบ : นึกเอา ไปรษณีย์เมืองนรกเขาเก่ง นึกถึงใครเขาก็ส่งให้คนนั้น

ถาม : แล้วถ้าเรานึกซ้ำแล้วซ้ำอีก มันเหมือนกับว่าพอนึกขึ้นได้ว่าจะทำ อยากให้อีก

ตอบ : ให้ไปได้เลยจ้า โดยเฉพาะสตางค์ ให้ซ้ำแล้วซ้ำอีกอาตมาเต็มใจรับ ความดีก็เหมือนกันซ้ำเขาเต็มใจรับ

ถาม : การกรวดน้ำคะ บางคนสวดบาลีไม่ได้ ?

ตอบ : บาลีนั้นพาและมาเยอะแล้ว ใช้ภาษาไทยอย่างที่บอกเมื่อครู้ง่ายที่สุดอย่างบทอะไรนะ สมมติว่าผีมันมาขอตรงหน้า เราก็อธิมา **บุญญะกัมเมนะ** ผลบุญที่ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วนี้ **อุปัชฌายา คุณุตรา** ถึงแก่อุปัชฌาย์ผู้มีคุณยิ่งของข้าพเจ้า **อาจารย์ปการาจะ** ให้กับอาจารย์ผู้มีอุปการคุณ **มาตาปิตา จญาติกา** ให้แก่บิดามารดาและญาติทั้งหลาย เจ้านั้นไม่ญาติก็เลี้ยงไป บาลีนะ ถ้าแปลออกมาบางทีความหมายมันไกลจะ มันไม่ตรงจุดเสียทีหนึ่ง

ถาม : ก็พูดไปเลยใช้มั๊ยคะ ?

ตอบ : พูดไปเลย ภาษาไทยง่ายๆ ถ้าหากว่าพูดยากนักก็นึกซะว่า บุญทั้งหมดที่เราทำมาขอให้เธอผู้นั้นเห็นหน้านึกถึงหน้าเขา ถ้าไม่เห็นหน้าได้ยินแต่เสียงก็นึกถึงเจ้าของเสียงนั้น ไม่ได้ยินเสียง ได้กลิ่นให้นึกถึงเจ้าของกลิ่นนั้น ขอให้เขาโมทนา เขาจะได้เลย

ถาม : แล้วถ้ากำลังของเราไม่ถึงล่ะครับ ?

ตอบ : อันนั้นยากหน่อย แต่ถ้าเขามาแสดงว่ากำลังเขาพอ

ถาม : คือเราก็อธิว่า เขามาหรือไม่มา เราก็อธิว่าเขาได้หรือไม่ได้?

ตอบ : อันนั้นก็เหวี่ยงแหไปเถอะรับรองได้ว่ามีแต่คนเต็มใจรับอยู่ๆ ไปยื่นไปปรยเงินต่อให้คนไม่รู้มันก็เก็บ

ถาม : แต่ว่าผลก็มีโช้ยมั๊ยครับ ?

ตอบ : มีเต็มทีเลย อันดับแรกของเรา ตัวบารมีได้แน่นอนเลยโดยเฉพาะเมตตาบารมี

ถาม : ถ้าอย่างนี้พอทำบุญลืมหืมกวาดน้ำแล้วขับรถไปขับรถมา มาอยู่กลางป่าช้า นี่เขาดึงตัวไปหรือคะ ?

ตอบ : มีส่วน อันนั้นแสดงว่ากำลังเขาสูงมาก ผลบุญที่เราทำก็เป็นบุญใหญ่ เขาต้องการก็เลยใช้วิธีประเภทที่ว่าเชิญมาโดยไม่บอก จริงๆ เราขับไปเราก็เห็นเป็นทางโล่งๆ แต่ไปรู้ตัวอีกทีอยู่ในป่าช้า

ถาม : เวลาเราไปวัดนี้ เราไปเข้าห้องน้ำหรือเข้าไปใช้ของในวัดที่นี้ถ้าเกิดเราไม่ได้ชำระหนี้สงฆ์มันจะมีผลติดมามั๊ยคะ ?

ตอบ : ถ้าหากเขาเปิดเป็นสาธารณะก็ไม่มีไร แต่ถ้าจิตใจก็ชำระหนี้สงฆ์ไปชะหน่อย ตั้งใจหยอดไป ๕ บาท ๑๐ บาทก็ได้ โบราณนี้จิตของเขาละเอียดมากถึงขนาดที่เราเดินเข้าไปในวัดนี้เป็นเศษเป็นผงติดรองเท้ามา โบราณเขาจึงมีการชำระหนี้สงฆ์โดยชนทวายเข้าวัด สมัยนี้ไม่ค่อยมีแล้ว สมัยก่อนเขาไปงมทวายจากแม่น้ำกันเลย เล่นกันสนุกสนาน ช่วงสงกรานต์นี้

ถาม : สงสัยที่พูดว่าผู้ที่อยู่ในนรกภูมิ พอตื่นขึ้นมาได้ว่าถ้าเราเลี้ยงสุนัขหลายตัว สุนัขพวกนี้มีถือว่า มันมีบุญมั๊ยคะ ?

ตอบ : จำเอาไว้เลยว่า สัตว์เดรัจฉานที่อยู่ใกล้คน กรรมของการเป็นเดรัจฉานของเขาจนหมดแล้ว ดังนั้นจะเรียกว่ามีบุญก็เรียกได้ ถ้าจิตของเขาเกาะคน เขาจะไปเกิดเป็นคน ถ้าจิตของเขาเกาะพระเจ้าจะเกิดเป็นเทวดา หรือว่าจิตของเขาเกาะความดีส่วนหนึ่งส่วนใดที่เขาทำ

เอาไว้ซึ่งเป็นบุญ เขาก็จะเกิดเป็นเทวดาก็ได้ ดังนั้นสัตว์เดรัจฉานได้เปรียบเราก็คงตรงที่ว่า สัตว์เดรัจฉานลงอบายภูมิที่ต่ำกว่าเดรัจฉานนั้นมีน้อยกว่าน้อย แต่ว่าสัตว์เดรัจฉานที่ไปอย่างแย่งสุด ส่วนใหญ่ไปเกิดเป็นเหมือนเดิมหรือไปเกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดาไปเลย บางรายก็เกิดเป็นพรหมไปเลย

ถาม : เคยมีความรู้สึกอย่างหนึ่งคะ เคยไปมองหมาตัวหนึ่งคือเป็นหมาที่คนเลี้ยงไว้ แล้วมันก็นอนเฉยๆ ใจเราก็คิดว่าวันทั้งวัน ทั้งเดือนทั้งปีทั้งชาติมันเกิดที่มันไม่มีโอกาสทำบุญทำอะไรเลย เวลาของเขาสูญเปล่าอย่างนั้นเป็นการคิดที่ถูกหรือเปล่านั้น ?

ตอบ : ถ้าหากว่าคิดในสภาพของหมาตัวนั้นก็ใช่ แต่ถ้าหากว่าเป็นที่อื่นๆ เขาอาจจะได้ทำบุญอยู่ อย่างเช่นในวัดอย่างนี้ ในวัดทำซุงหรือวัดที่อาตมาอยู่จะมีการเปิดเสียงตามสายของหลวงปู่ เขาได้ยินอยู่ตลอด โดยเฉพาะที่ๆ อาตมาอยู่นี้เวลาที่เปิดเสียงตามสายคือเวลาที่เขาจะได้กินขนม จิตมันจะเกาะมาก รอเวลานี้ด้วยความกระวนกระวายเลย เขาก็จะเกาะความดีของเขาอยู่ตลอด แล้วอีกอย่างหนึ่งคือว่ามีความชำนาญในการทรงฌานขนาดตั้งเวลาได้ เราเป็นคนต้องอายุเขาเลยนะ ตัวอย่างมีชัดๆ แล้วที่วัดทำซุงสมัยก่อนโน้นไม่ทราบว่าจะมีบ้างหรือเปล่านั้น ? เพราะฉะนั้นจะว่าเขาไม่มีโอกาสทำบุญนั้นไม่ใช่ โอกาสทำบุญของเขา มีเยอะ

ถาม : ก็เป็นเฉพาะหมาบางตัวเท่านั้น ?

ตอบ : บางตัวที่เขาอยู่ในสถานที่ๆ เหมาะสม อย่างเช่นว่า อยู่วัดเฝ้าวัดก็เท่ากับว่าดูแลของสงฆ์

ถาม : ที่บ้านบูชาหลวงปู่ศุขวัดปากคลองมะขามเฒ่าไว้ อยากจะทราบประวัติของท่านคะ ?

ตอบ : หลวงปู่ศุขก็ถือว่าเป็นพระเกจิอาจารย์ที่อยู่คาบเกี่ยวในสมัยรัชกาลที่ ๕, ๖, ๗ เหล่านี้ ท่านเองเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบและมาในสายของพระโพธิสัตว์ หลวงปู่ศุขก็ต้องไปเกิดใหม่อีก ตอนนั้นท่านเป็นพรหมอยู่ ท่านจะต้องเกิดใหม่อีก ในช่วงนั้นท่านเองท่านก็เป็นผู้มีฤทธิ์อภิญญา สามารถแสดงสิ่งแปลกๆ ให้คนเห็นโดยทั่วไป อย่างสีกหัวปลีเป็นกระต่ายเอามาเล่นกันสนุกนะ

ถาม : หมายความว่าท่านมีชื่อในจังหวัดชัยนาทนี่เป็นเรื่องของ...?

ตอบ : ในเรื่องเกียรติคุณของท่าน ทั้งความสามารถในอภิญญา แล้วก็การปฏิบัติของใจ ความเมตตาสงเคราะห์คนอะไรเหล่านี้ คนเคารพมากก็คือท่านเป็นอาจารย์ของเสด็จในกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ เสด็จในกรมองค์นี้ท่านสนใจในเรื่องของฤทธิ์ของอภิญญา ของเครื่องรางของขลังมาก ท่านสามารถปฏิบัติได้ถึงขนาดอย่างเช่นว่า ย่อตัวให้เล็กลงไปอาบน้ำในขวดโหล หรือว่าเสกใบมะขามเป็นต่อเป็นแตนอะไรได้ ทั้งๆ ที่ท่านเป็นฆราวาส อาจารย์แต่ละองค์ที่ท่านจะกราบเป็นครูบาอาจารย์นี้ ต้องเป็นผู้ที่มีความลำบากจริงๆ เพราะท่านไปลองเขาเลย ถ้าอาจารย์ไม่เก่งจริงโดนท่านลองก็เสร็จเหมือนกัน แล้วท่านจะเคารพนับถือหลวงปู่ศุขอย่างชนิดที่ว่าสุดจิตสุดใจ เพราะว่าสิ่งใดที่ท่านขอลงใจหลวงปู่ศุขท่านสามารถสอนได้ทั้งนั้น ทดสอบกันซึ่งๆ หน้าโดยเอามหาดเล็กของท่าน ท่านบอกว่าหลวงพ่อบอกสามารถสาปคนให้เป็นสัตว์ได้มั๊ย ? หลวงพ่อบอกว่าสาปไม่ได้ แต่เสกได้ ท่านก็ถามว่าทำอย่างไร ? ท่านก็บอกว่าให้ทหารที่

ตามมาเอาเชือกผูกเอวมันไว้หน่อย พอผูกเชือกเอาไว้ถามว่าว่ายน้ำเป็นมั๊ย ? บอกเป็น เออ..เอ็งกระโดดลงไป มันก็กระโดดลงไปว่ายน้ำอยู่ข้างใน หลวงปู่ศุขบอกว่าให้มันเปลี่ยน มันก็เปลี่ยนกลายเป็นจระเข้แต่มีเชือกผูกเอวอยู่ แล้วท่านก็เอาน้ำมนต์ราดกลายเป็นคนตามเดิม คนจำนวนมากเห็นอยู่ด้วยกันนะ

ถาม : ไม่ใช่ภาพลวงตาใช่มั๊ยคะ ?

ตอบ : ไม่ใช่ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้มันเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะเหมือนกับปรับโมเลกุลใหม่ นะ จากโมเลกุลของการเป็นคน ก็กลายเป็นสัตว์ไป

ถาม : แล้วลักษณะจิตของมหาดเล็กล่ะครับ เขาจะรู้สึกอย่างไร ?

ตอบ : เขาก็รู้สึกเป็นคนอยู่ แต่เปลือกนอกมันเปลี่ยนไปแล้ว พวกสัตว์ทั้งหมดความรู้สึกเขาก็คือ คนดี ๆ นี่เอง

ถาม : การรับรู้ของสัตว์กับคนนี่มันไม่เท่ากันใช่มั๊ยครับ ?

ตอบ : มันไม่เท่ากันก็เพราะว่าเขาจะมีฤทธิ์ โดยวิบากกรรมทำให้ประสาทสัมผัสของเขาเลิศกว่าคนมาก

ถาม : ก็สมมติเขาเสกเป็นจระเข้ไปเลยแล้ว ?

ตอบ : ความที่ไม่เคยชินของเขา ทำให้เขาใส่ความรู้สึกของความเป็นคนอยู่

ถาม : อย่างนี้ ถ้าเคยชินเมื่อไหร่ ?

ตอบ : ถ้าเคยชินเมื่อไหร่ดีไม่ตีมันก็ไปเลย เพราะว่าที่ท่านต้องเอาเชือกลากเอาไว้ก็เพราะกลัวมันจะไปเลย

ถาม : ผมนึกว่าลากให้เห็นว่ายังไงก็เป็นคนเดิม ?

ตอบ : ไม่ใช่ กลัวมันจะไปเลย สมัยก่อนพวกที่อยู่ทางด้านเหนือ เวลาเขาฝึกวิชาแปลงตัวเป็นตะเข้เป็นอะไรนี่ ถ้าหลุดออกไปเมื่อไหร่ อาจารย์เขาจะไปตักตรงเขื่อนชัยนาท ไปรอเอาน้ำมันรดกันตรงนั้น เพราะว่ายังงี้ๆ มันก็ไปติดที่หน้าเขื่อน ก็มีคนขອງใจว่าอาจารย์รู้ได้ยังไง ว่าอันนั้นเป็นลูกศิษย์ตัวเอง ก็บอกว่าตะเข้วิชานั้นหางมันสั้น มันไม่เหมือนตะเข้จริงๆ ที่หางมันยาว ตะเข้วิชาเขาบอกว่าหางมันจะป้อมๆ สั้นๆ เหมือนยังกับหัวปลี

ถาม : ถ้าก่อนหน้านั้นโดนสอยล่ะครับ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าโดนสอยก่อนก็ช่วยไม่ได้ หรือว่าถ้าไปกินคนก็ไม่สามารถกลับเป็นคนได้อีก

ถาม : .....เราทำดีขึ้น แต่มันแย่งกันที่ ?

ตอบ : มันเป็นเรื่องปกติ มันมีอยู่สองประการด้วยกัน ประการแรก การปฏิบัติที่เราารู้สึกว่าตัวเราเองแย่งไปทุกทีนั้น เกิดจากที่เราทำดีขึ้น พอทำดีขึ้น กำลังใจละเอียดขึ้น พอเห็นสิ่งที่ไม่ดีมากขึ้นก็เลยคิดว่าตัวเองแย่ง ส่วนประการที่สองเป็นเรื่องของกิเลสมารดลใจ เขาพยายามดึงเราให้ห่างจากจุดความดีตรงนั้น ก็เลยใช้สารพัดวิธีที่จะมาหลอกล่อ เพื่อที่จะให้เราหลงผิดแล้วตามเขาไปให้ได้ คือบางคนจรดนิสสัยค่อนข้างที่จะใจร้อนหน่อย ในเมื่อทำดีไม่ได้อย่างใจซึกก็ประชดขี้มันไปเลยก็มี อย่างนั้นก็สนใจเขา เพราะเขาต้องการให้เราเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว

ถาม : ยิ่งนับถือสิ่งใดมาก ๆ นับถือครูบาอาจารย์องค์ไหนมากๆ ใจบางที่มันจะแวบ ออกดีบ้างอะไรบ้าง

ตอบ : นี่ตัวนี้ชัดเลย ให้ขอมาพระรัตนตรัยประจำๆ พอกำลังใจของเราถึงตรงจุดนี้มา เขารู้ว่าเราจะพินมือเขาแล้ว เขาจะพยายามทำทุกวิถีทางที่จะทำให้เราล่วงเกินหรือปรามาสพระรัตนตรัย ด้วยกายด้วยวาจา หรือด้วยใจ ไม่ว่าวิธีใดวิธีหนึ่ง บางคนภาวนาไม่ได้เลย หลับตาลงเมื่อไรนึกถึงภาพที่ตัวเองลบหลู่ครูบาอาจารย์หรือทำสิ่งที่ไม่ดีไม่งาม ทั้งๆ ที่ตัวเองก็ไม่คิดจะทำอย่างนั้น มาสร้างภาพให้ปรากฏขึ้นมาชัดๆ เลยก็มี เราเองให้คิดเสียว่าอันนี้เป็นการชักนำจากสิ่งภายนอก ด้วยอำนาจของกิเลส ตัณหา อุปาทาน และอกุศลกรรมเขาชักนำให้เป็นไป ไม่ใช่ความผิดของเรา แต่ถึงไม่ใช่ความผิดของเราก็ต้อะ ในเมื่อเราเป็นคนคิด เป็นคนพูด เป็นคนทำ เราก็ต้อใจที่จะขอมา ให้ตั้งใจอย่างนี้อยู่บ่อยๆ เจ้าพวกนี้มันทนคนหน้าด้านไม่ได้ พอถึงเวลาเราตั้งใจขอมาบ่อยๆ ตั้งใจทำบ่อยๆ เขารู้ว่าเขาทำอย่างนี้อยู่เราไม่กระเทือน เขาก็เลิก

ถาม : พอจะเริ่มเย็นลงจะมีตัวสอบจิตอยู่คนหนึ่งทำงาน พอเริ่มจะพูดด้วยหรืออะไรด้วยนี่ มาแบบเดิม อันเดิม เดิมๆ เลย ก็รู้อยู่แล้วว่ามีข้าๆ ก็คิดว่าช่างมัน มาบ่อยๆ จะได้ชิน มันไม่ชินนะ แต่ก็ไม่ว่าอะไรมันก็นิ่งๆ อยู่ซึกพัก

ตอบ : สังเกตใจตัวเองว่า อารมณ์กระทบที่มันเกิดขึ้นนั้นมันช้าลงหรือเปล่า? ถ้าหากว่าเราสังเกตเราเห็นว่าช้าลง ถือว่าเป็นที่หน้าพอใจแล้วนะ ถ้าช้าลงนี้เราชนะนะ เพราะว่ามันกำเริบได้ช้า บางทีเราผ่านพ้นจากตรงนั้นไปแล้ว ไปคิดทบทวนใหม่ ตัวนี้มันเป็นจิตสังขารของเราไปปรุงแต่งเอง อันนี้ถือว่าเราไปเสียท่าเขา ถ้าหากว่า

แล้ว ๆ กันไป ลับหลังจากตรงนั้น กองมันทิ้งมันเอาไว้เลยเราก็ไม่แพ้เขา แต่ถ้าหากว่าเราเอาคิดทบทวนใหม่ ตัวนี้จะเป็นจิตสังขารที่เอามาปรุงแต่งเข้ามา พาให้ฟุ้งซ่าน พาให้รัก โลภ โกรธ หลง เอง เพราะฉะนั้นตรงจุดนี้ต้องรักษาใจเราให้ดี ให้มันอยู่กับการภาวนา อยู่กับสติเฉพาะหน้าแล้วมันจะไม่เป็น

ถาม : ช่วงปฏิบัติมากๆ อัดตามันโตขึ้น แล้วหนูก็เห็น รู้ด้วยนะว่าเป็นอย่างนั้นนะตัวเรา

ตอบ : ดีหัวมันซึ (หัวเราะ)

ถาม : ตีลังงึล่ะ?

ตอบ : เห็นซัดก็ทุบมันให้ตายเลย มันเป็นอยู่ แต่ให้เราสติรู้ อยู่เสมอว่า ไม่ว่าตัวเราหรือตัวเขา มันก็ประกอบไปด้วยอาการไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่มีอะไรเป็นเรา เป็นของเราเช่นกัน ไม่ว่าเราจะยึดถือมันหมาย หรือแบ่งแยกขนาดไหนก็ตาม สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เราก็ยึดถือเป็นปกติ เราจะคิดเบียดเบียนเขาด้วยกาย ด้วยวาจา หรือด้วยใจหรือไม่? เขาก็ทุกข์อย่างนั้นของเขาอยู่แล้ว เราเองจะยกตัวของเราให้สูงขึ้นกว่าเขาหรือไม่? จะดูถูกเหยียดหยามเขาหรือไม่? จะเห็นว่าเขา เสมอเราหรือไม่? จะเห็นว่าเขาดีกว่าเราหรือไม่? เขาก็เกิดแก่เจ็บตายตามปกติของเขาอยู่แล้ว ในเมื่อปกติธรรมดาของสัตว์โลกทั้งหลาย เป็นเช่นนั้นเราก็อย่าเป็นทุกข์โทษเวรภัยกับผู้อื่น ด้วยกาย ด้วยวาจา ของเรา แล้วคิดตรงจุดนี้เสร็จก็แผ่เมตตาต่อให้อภัยเขาไปให้อภัยเขาไม่พอ ต้องให้อภัยเราด้วย ตัวเรามันคิดเอง มันยกตัวเองขึ้นเรื่อย ต้องคอยระวัง ๆ ไว้

ถาม : วิธีแก้ที่สะดวก ตัวเองคืออาจยังมองไม่เห็น แต่เห็นชัด ๆ เลยนี้ โทสะ กับ ราคะ เป็นเยอะ

ตอบ : เป็นเยอะนี่มันเกิดจากการรับสิ่งต่าง ๆ เข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ โดยขาดสติ การป้องกันตัวเอง ตาเห็น ไม่พอใจ ฟังให้ตึนะ หูได้ยิน ไม่พอใจ จมูกได้กลิ่น ไม่พอใจ ลิ้นได้รส ไม่พอใจ กายสัมผัส ไม่พอใจ สังเกตใหม่ว่ามันไม่พอใจทั้งนั้นเลย มันไม่พอใจนี้โบราณเขาใช้คำว่าไม่ถูกใจ ความจริงมันถูกเข้าไปบังเบ้อเรอแล้วมันถึงใจไปเลยละ เมื่อมันเข้าถึงใจมันก็เป็นอันตรายกับเราได้อ ถ้าเราเห็นสักแต่ว่าเห็น อย่าไปรับรู้มันเข้ามา อย่าเอาไปนึกคิดปรุงแต่งต่อ อย่าไปทำความพอใจ ไม่พอใจกับมัน วางกำลังใจให้เป็นกลาง ๆ หูได้ยิน จมูกได้กลิ่น หรือลิ้นได้รส กายสัมผัส ก็ลักษณะเดียวกันถ้าเราหยุดมันอยู่แค่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ได้โดยระวังไม่ให้มันเข้ามาในใจได้ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้จะทำอันตรายเราไม่ได้

ถาม : แล้ววางใจเป็นกลาง ๆ เป็นยังไง ?

ตอบ : อยู่กับการภาวนาดีที่สุด คือเราเองถ้าหากว่ายังปล่อยวางไม่ได้ ต้องมีเครื่องป้องกันตัวเอง คือใส่เกราะไว้ วิธีใส่เกราะของเรา ก็อยู่กับลมหายใจเข้าออก อยู่กับการภาวนา อยู่กับสติเฉพาะหน้า ถ้าหากว่าตราบใดที่เรารู้ลมหายใจเข้าออกอยู่ รัก โลภ โกรธ หลง เหล่านี้กินเราไม่ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อไร หลุดจากลมหายใจเมื่อไร เขาก็ทำอันตรายเราได้อเมื่อนั้น ใส่เกราะไว้ ไม่นั้นเดี๋ยวมันฟันและ

ถาม : แล้วก็... อันนี้อาจคิดผิดก็ได้ ช่วยแก้ไขที่ ทำบุญบางครั้ง

เราทำเหมือนกับไปเอง ลุยเอง เจ็บตัวมาก็หลายครั้ง กับการที่คนอื่นเขาเห็นไปวัดบ่อยๆ เห็นทำบุญบ่อยๆ เขาก็โมทนาบุญ หน้าตาเขาก็ยิ้มแย้มแจ่มใส ดูเขามีความสุข ผิดกับตัวเราที่ไปลุยเองเสียอีก

ตอบ : ทำเองได้ปลอดภัย ได้เองแน่ๆ ถ้าคอยโมทนาคนอื่นเขาผลต้องเกิดกับเขาก่อนแล้วถึงจะเกิดกับเราทีหลัง

ถาม : แล้วถ้าเราทำเอง แต่มันผิด มันจะ... ?

ตอบ : ทุกอย่างที่เราทำเราทำได้ทั้งนั้น จำไว้ให้แม่นเลย ไม่ว่ามันจะผิดพลาด เราจะล้มเหลวอย่างไรก็ตาม นั่นมันเป็นสิ่งที่เราคิด แต่ความเป็นจริงที่เราได้ จุดที่เราได้คือเราได้บทเรียน รู้เลยว่าตรงนั้นถ้าทำก็เป็นอย่างนั้นอีก ก็ไม่ทำตรงนั้น เพราะฉะนั้นทุกครั้งที่เราทำไม่ใช่ว่าเราล้มเหลว ไม่ใช่ที่เราผิดพลาด แต่เราได้ความรู้เพิ่มขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้น ต่อไปอย่าได้ทำซ้ำ บทเรียนพอแล้ว เพราะฉะนั้นทุกครั้งที่ทำเราได้อยู่ตลอด เรียกว่าทำถูกได้กำไร ทำผิดได้ประสบการณ์ ไม่มีเสียเลย

ถาม : เผอิญคุยกับเพื่อนที่เป็นต่างชาติเขาบอกว่าเขาไม่ทานเนื้อสัตว์ เขาไม่กินเนื้อ เขาก็บอกว่าเขาไม่เข้าใจว่าคนนับถือพุทธ ทำไมไม่มีศีลข้อห้ามไม่ใช่หรือ ว่าไม่ให้ทำร้ายสัตว์ แล้วทำไมยังกิน ?

ตอบ : บอกว่าเรื่องนี้พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า ถ้าหากว่าเป็นอุทิสสะ มังสะ คือเขาเจาะจงฆ่าให้เรากินโดยตรงอันนี้กินไม่ได้ เพราะว่าสัตว์นั้นตายเนื่องด้วยเรา แต่ถ้าปะวัตตะมังสะ ที่เขาทำขายเป็นปกติ คุณลองคิดดูว่าคุณไม่กินเนื้อสัตว์แล้วมันยังฆ่า เป็นปกติอยู่หรือเปล่า ? มันก็ยังฆ่าเป็นปกติ ที่โบสถ์เด็กของคุณ คุณไม่กินคนอื่นมันก็กิน สิ่งทั้งหลายที่เขาฆ่าเป็นปกติเขาไม่เจาะจงเฉพาะเรา อันนั้นมันไม่ได้ตายเนื่องเพราะ

เรา ถ้าหากว่าเราเองไม่ได้ยินว่าเขาฆ่าเพื่อเรา ไม่ได้เห็นว่าเขาฆ่าเพื่อเรา ไม่รังเกียจว่าเขาฆ่าเพื่อเรากิน อันนี้ไม่ถือว่าผิดเพราะว่าเราไม่ได้ทำด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจของเราเอง พระพุทธเจ้าตรัสว่า เรากินเพื่ออาศัยร่างกายนี้อยู่เพื่อปฏิบัติธรรมเท่านั้น ในเมื่อเราอาศัยร่างกายนี้อยู่เพื่อปฏิบัติธรรมเท่านั้น สิ่งต่าง ๆ ก็จำเป็นต้องมีให้มันเพื่ออย่างน้อย ๆ มันได้มีแรง มีกำลังในการทำความดี ถ้ามันไม่ใช่เสาะแสวงหามาเพราะความอยากของตน คือตามใจปากตามใจลิ้นจนเกินไป สิ่งทั้งหลายเหล่านั้น กินไปเถอะ เวลากินก็ตั้งใจอุทิศส่วนกุศลให้เขาไปด้วยก็แล้วกัน พวกเวกัทธิเทอเรียน ต่อให้มีไปครึ่งโลก ที่เหลือก็ฆ่าต่อไป บอกว่าเขาทำเป็นปกติของเขาอยู่แล้ว พระพุทธเจ้าท่านไม่ต้องการให้เราลำบากด้วยการเสาะหา มาก ไม่ให้เราตามใจปากตามใจลิ้นมาก เพราะฉะนั้นมีอะไรก็กินอย่างนั้น ใครต้องการจะกินผักก็กินผักไป ใครต้องการกินเนื้อก็กินเนื้อไป

ถาม : อันนี้เพื่อนคะ คุยกับเขาแล้วคิดไม่ตกว่ามันคืออะไร ถ้าโกรธมันคือความเลว ถ้าสมมติเราไปโกรธเขาเนี่ย เราเลวกว่าเขา เขาบอกว่าผิดคือพยายามคิด คิดยังไงก็คิดไม่ออกว่าเราเลวกว่า มันเลวกว่ายังไง เราทำไม่ถูกหรือว่าเรายังไง?

ตอบ : จริงๆ แล้ว ทุกอย่างมันเป็นสมมติ คนดีหรือว่าคนเลวก็คือสมมติทั้งคู่ มันคือคู่ที่กำลังเป็นไปตามกระแสกรรม สมมติว่ากรรมเป็นกระแสสองสาย สายสีขาววิ่งขึ้นกับสายสีดำวิ่งลงมันจะสวนกันอยู่อย่างนี้ตลอด เราติดอยู่ในกระแสไหนเราก็ไปตามกระแสนั้น เพราะฉะนั้นโลกนี้ไม่มีใครดีไม่มีใครเลว หากแต่ว่ามีแต่คนหรือสัตว์ที่เป็นไป

ตามกรรมเท่านั้น เพราะฉะนั้นที่บอกว่าเราเลวกว่าหรือว่าอะไรนั้นจริงๆ แล้วมันใช้ไม่ได้ มันเป็นความคิดที่ผิด จริงๆ ก็คือว่าสัตว์โลกกำลังเป็นไปตามกรรม ในเมื่อสัตว์โลกกำลังเป็นไปตามกรรม กระแสสีขาวมันพาเราสูงขึ้น พาเราไปสู่ภพภูมิที่สูงขึ้น ในที่สุดก็พาเราพ้นไปได้ กับกระแสสีดำที่พาเราตกต่ำลง พาเราไปสู่ภูมิแห่งความทุกข์ แล้วในที่สุดก็จมจมอยู่กับมันไม่รู้จักหลุดจากพันธเสียที่หนึ่ง สองกระแสที่เราควรที่จะเลือกกระแสไหน ในเมื่อเราจับจุดนี้ได้เราก็เลือกในจุดที่คิดว่าดีแล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาทำมันไป มาถึงตรงจุดนี้แล้วสิ่งต่าง ๆ มันเป็นสมมติทั้งหมดแหละ ถ้าหากว่าเรายังไปยึดสมมติอยู่ มันก็หลุดพ้นไม่ได้ เรียกว่าวิมุตติไม่ได้ เพราะฉะนั้นถ้าเราปล่อยสมมติเมื่อไรมันจะหยุดตรงกลาง มันก็วิมุตติ กระแสสองอย่างทำอะไรไม่ได้แล้ว มันหลุดพ้นขึ้นมา

ถาม : แล้วก็จะทราบได้ยังไงคะ ว่าเป็นอริยบุคคลหรืออะไรอย่างนี้มีวิธีดูไหมคะ ?

ตอบ : ก็มีทิพจักขุญาณ (หัวเราะ) ได้ทิพจักขุญาณแล้วถามพระท่านโดยตรง มีพระพุทธเจ้าองค์เดียวเท่านั้นที่เป็นผู้พยากรณ์มรรคผลของผู้อื่น ตัวเราถึงเรารู้ก็อย่าเพิ่งเชื่อความรู้อันนั้น เพราะว่าความรู้นั้นอาจมีการทดสอบแล้วผิดได้ แต่ว่ามีข้อสังเกตว่าบุคคลใดก็ตามที่ทำดีด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ เป็นระยะเวลาที่ยาวนานยั่งยืนต่อเนื่องกันไป ให้คิดไว้ก่อนว่าเขาผู้นั้นอาจเป็นพระอริยเจ้า แต่ขณะเดียวกันนั้นก็ให้คิดอยู่เสมอว่าคนและสัตว์ทุกรูปทุกนาม ทั่วยุคของเขาก็ต้องหลุดพ้นเข้าสู่พระนิพพานเหมือนกัน เพราะฉะนั้นถึงเขากระทบกระทั่งกับเรา เราก็คิดไปถึงอนาคตเลยว่านั่นอนาคตพระอรหันต์ ไปโกรธพระอรหันต์

บาปนะ เสร็จแล้วเราให้อภัยเขา จังเท่าจะเตะหมาขึ้นมา เฮ้ย ! นี่อนาคตพระอรหันต์นะ ทำร้ายเขาไม่ได้ บาปนะ มันก็จบแล้ว (หัวเราะ)

ถาม : เองนั้นเลยหรือคะ ?

ตอบ : เออ นั่นแหละ

ถาม : เวลาปฏิบัติจะมีอยู่ช่วงหนึ่งนั่งแล้วตัวโยก แต่พอระยะหลังนี้บางที่อยู่ว่างๆ นั่งๆ อยู่ก็โยก ?

ตอบ : ไม่ต้องว่างๆ หลอก บางที่คิดถึงมันก็โยกเลย อารมณ์ตัวนี้เป็นตัวบีติ หนึ่งในห้าอย่างเรียกว่าอ็อกกันติกายีติ ตัวมันจะโยกไปโยกมา อารมณ์ใจพอถึงตรงนั้นมันจะโยก อย่าไปอายใครปล่อยให้มันโยกให้เต็มที ถ้ามันพ้นจากจุดนั้นแล้วมันจะไม่เป็นอีก ไม่อย่างนั้นถ้าเรารู้สึกว่าอาย แล้วเราไปบังคับให้มันหยุด มันหยุดเหมือนกัน เพราะว่าอารมณ์ใจเราคลายจากจุดนั้นออกมา พอหยุดถึงเวลาเข้าไปถึงจุดนั้นก็โยกอีก เพราะฉะนั้นปล่อยมันเต็มที่เสียทีเดียวแล้วมันจะเลิกเอง จุดนั้นกำลังใกล้ความดีมากเลยเพราะก้าวข้ามจากจุดนั้นมันจะเป็นอาการของผู้ทรงฌาน คราวนี้อารมณ์จิตมันจะรู้อัตโนมัตติ ติดนิตติเดียว

ถาม : บังคับหยุดทุกครั้ง ?

ตอบ : อย่าไปบังคับหยุด ปล่อยมันเต็มที่เลย บางที่มันไม่ได้โยกเฉยๆ มันด้นตึงตึงๆ หกคะเมนตีลังกา.. ปล่อยมัน ให้สังเกตว่าตอนที่มันโยกมันเป็นอยู่จริง ๆ แล้วใจเราหนึ่งมากเลย ไม่สนใจอย่างอื่นหลอกเราแค่ดูมันเฉยๆ คราวนี้ที่เราไปปรุงแต่งเพิ่มเติมว่า เอ..อาการมันพิลึกพิลั่นไม่เหมือนชาวบ้าน เพราะเราอายเขาแล้วเราไปบังคับมันหยุด ต้องปล่อย อย่าไปหยุด

ถาม : เวลาปฏิบัติคะ เป็นวิปัสสนา กำหนดปวด ก็ปวดตลอด เหมือนกัน ?

ตอบ : แล้วมันปวดไปถึงไหน ?

ถาม : แล้วเวลาเราออกจากกรรมฐานแล้วจะให้อารมณ์ใจมันทรง อารมณ์ไหน ปวดหรือว่าอะไร ?

ตอบ : คือให้รู้ยู่ว่าอาการต่าง ๆ นั้นเป็นสมบัติของร่างกาย เวทนา ความสุข ความทุกข์ทั้งหมดเป็นเรื่องของร่างกายเราคือจิตใจซึ่งไม่ยุ่งเกี่ยวกับตรงส่วนนั้นเลย เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นเรื่องร่างกายไม่ได้เกี่ยวกับเรา ต้องการรู้ รับรู้ไว้อย่างมีสติ ถ้าไม่ต้องการรับรู้ก็ตัดมันไปเลย มันก็แค่นั้นเอง

ถาม : แล้วเวลาที่เรากวณอายุ พุทโธหรือว่าอะไรก็แล้วแต่ มันมีคิดผสมด้วย ?

ตอบ : มี ถ้าอารมณ์ใจมันไม่ตั้งมั่นจริง ๆ ในอดีตเราเคยทำมา สภาพจิตเราเคยแยกจิตแยกกาย ทำอะไรได้หลายอย่างพร้อม ๆ กัน เพราะฉะนั้นเรากวณอายุมันก็ฟังชานได้ ถ้าไม่ต้องการอยู่ตรงจุดนั้น ให้รวบรวมสติทั้งหมดให้อยู่กับลมหายใจเฉพาะหน้า รู้ว่ามันคิดเมื่อไรตั้งมันกลับมา พอมันอยู่กับลมหายใจอย่างแน่นแฟ้นแล้วมันก็จะเลิกเอง

ถาม : แล้วอย่างสมมติว่าเราปวดมาก ๆ ที่บอกว่าให้ดูจิตดูใจอย่างนี้ จิตใจตอนนั้นมันเป็นอย่างไร มันทนอะไรไม่ได้ ?

ตอบ : เราอย่าไปเสวยความทุกข์มันซิ บอกแล้วว่าจิตกับกายมันคนละเรื่องกัน พยายามแยกให้ออกว่าเวทนานั้นเป็นเราหรือว่าเวทนานั้นเป็นของร่างกาย

ตอบ : เป็นของร่างกายก็ดูให้มันเป็นของร่างกาย ใจเราก็อยาไปปรุงแต่งตามมัน ถ้าใจเราไปปรุงแต่งตามมันเราต้องทุกข์ต้องทนนี้ สาหัสเลยตอนนั้น ดีไม่ดีก็กระตุกกระเตี้ยมันจะแตกเป็นชิ้น ๆ ด้วยซ้ำไป แสดงว่าเราวางกำลังใจผิด ให้ตั้งกำลังใจของเราให้มันออกมาเลย ให้กำหนดรู้อย่างเดียวว่าตอนนี้เวทนามันเกิดขึ้น ถามว่าเวทนาเป็นของกายหรือเป็นของเรา เราคือจิต จริง ๆ แล้วเวทนา สุข ทุกข์ ทั้งหลายมันเป็นของกายทั้งนั้น ใจเราไม่ไปแตะไปต้องมันเสียทั้งหมดเรื่องไป

ถาม : บางครั้งมันเหมือนสองอย่าง ตรงนี้มันหนึ่ง ๆ แต่ตรงนี้มันปวด

ตอบ : นั่นแหละ รับรู้ไปเฉย ๆ ตามรู้ไปเฉย ๆ รู้ว่าตอนนี้มันปวด อาการธรรมดาของร่างกายของมัน ถ้ามันนั่งนาน ๆ อย่างนี้มันต้องปวด เป็นธรรมดา ขึ้นชื่อว่าการเจ็บไข้ได้ป่วยหรือว่าทุกข์ยากเจ็บปวดธรรมดาของมันอย่างนี้ เราเกิดเมื่อไรเราก็เจอมันอีก สภาพร่างกายอย่างนี้ อาการอย่างนี้เราต้องการจะเจอมันไปนาน ๆ ไหมล่ะ ? หรือว่าควรที่จะพอกันเสียที แล้วถามตัวเอง พอถามตัวเองได้คำตอบว่าที่ไหนที่คิดว่าดี เกาะที่นั่นแทน ก็เกาะนิพพานแทน จริง ๆ แล้วรู้นะ แต่ว่าของเราเองมันมักเปลอให้มันตีเสียอยู่เรื่อย

ถาม : (หัวเราะ) รู้คะ

ตอบ : เตี้ยควรวรหน้าไม่ช่วยนะ ให้มันตีตายไปเลย ไม่เป็นไรจะเอาไว้ววดหน้าลำบากแล้วมาใหม่

ถาม : เวลาภาวนาแล้วนับลูกประจำไปด้วย คือนับจำนวนเม็ดของลูกประจำอย่างนั้นหรือคะ ?

ตอบ : คือถ้าสติมันสมบูรณ์เรากวณอะไรเรารู้ยู่ เรานับลูก

ประจำ อาคารเคลื่อนไหวของมือเรารู้ยู่ ตอนนั้นหับไปก็จบแล้ว รู้ยู่
หรือว่าคาถาไปก็จบแล้วรู้ยู่ มันจะรู้หลาย ๆ อย่างพร้อมกัน ถ้าหาก
ว่าเราต้องกำหนดจิตรู้หลายอย่าง งานมันเยอะ โอกาสที่มันจะแวบ
ไปที่อื่น มันก็น้อยลง

ถาม : ถ้าเปรียบว่าเราภาวนาที่ใจแล้วเราชอบไปคิดถึงเรื่องอื่นแล้ว
ก็กลับมาภาวนาได้ มันคล้ายๆ อย่างนี้หรือเปล่า ?

ตอบ : คล้ายอย่างนั้น แต่ว่าอย่างนี้ของเราเราเอาคุณภาพล้วนๆ
เพราะว่าอันโน้นมันเปลวแวบไปเรื่องไม่เป็นเรื่องก็ได้ เพราะฉะนั้นเราจะ
เอาคุณภาพก็ต้องบังคับมันหน่อยหนึ่ง รู้ரியาบถณะหับไปด้วย คาถาก็
จบว่าไปด้วย นับลูกประจำอยู่กำหนดไปด้วย (หัวเราะ) ค่อยๆ ทำไปแต่
ว่าทำอย่างนี้พอถึงท้ายๆ แล้วมันจะมีผลอยู่อย่างหนึ่ง คือว่าเวลาปกติเรา
ทำมันก็ฟังชานได้ เพราะฉะนั้นต้องระวังพอถึงเวลาอย่างนั้นแล้วต้องดึง
มาอยู่กับลมหายใจเข้าออกจริงๆ ถ้าไม่ดึงมันกลับมา ไม่พยายามปล้ำให้
มันอยู่กับที่ไว้มันก็ฟังชาน

ถาม : เมื่ออาทิตย์ก่อนหนูฝันถึงหลวงพ่อดี แต่หลวงพ่อก็ไม่เหมือน
กับปัจจุบัน คล้ายๆ ค่ะ แต่ในฝันรับรู้ว่าเป็นหลวงพ่อดี หนูก็ภาวนาอยู่แล้ว
ซึกพักหนูเข้าไป หลวงพ่อดีต่อคำภาวนาหนู แล้วหนูก็ถามหลวงพ่อดีใน
ฝันว่าถ้าเวลาภาวนาจริงๆ นี้ ถ้าใจเราแวบออกข้างนอกนี่ถือว่าได้ผล
มั๊ย ? ดีมั๊ย ?

ตอบ : ได้ แต่ว่าผลมันน้อยไปหน่อย

ถาม : แต่แปลกใจว่าไม่เหมือนหลวงพ่อดีซึกนิดเลย แบบคนผิว
คล้ำๆ ?

ตอบ : เต็มมันอาจคล้ำมากกว่านี้อีก ตอนนีทำงานเยอะจะเบา
ไปหน่อยหนึ่งก็คือว่าตอนนี้วัดถ้าทะเลสาบเสร็จแล้ว ของเราเองหลังที่ทำ
เพื่อตัวเองก็เหลืออยู่หน่อยหนึ่ง หลังที่จะทำให้คนอื่นตอนนี้ก็เหลือแต่
มุงหลังคา พระเขาดาบเสร็จเรียบร้อยแล้วก็รอตีฝ้ากับปูพื้น ส่วนหลังของ
วัดห้วยสมจิตรนั้นเป็นศาลาใหญ่ ลำบากหน่อย ตอนนีจะไปสองแสนแล้ว
เพิ่งได้หน่อยเดียว เต็มยังมีมันก็เบาลง มีเวลาพัก เต็มมันก็ขำขึ้นเอง
แหละ คราวนี้ให้มันคล้ำไปก่อน เขาทำอะไรเราไปทำด้วย แล้วลูกน้องก็มี
กำลังใจ พระเณรก็มีกำลังใจ เทปูนกันกลางฝนยังสนุกเฮๆ ยังกับเมายา
ม้า (หัวเราะ) ก็เราไปเปียกกับเขานะผสมปูนก็เปียกกับเขา เทปูนก็
เปียกกับเขา ผูกเหล็กก็เปียกกับเขา เป็นผู้บังคับบัญชาจริงๆ แล้ว
มันต้องลงไปคลุกกับงาน บอกเขาแล้วให้ผมเรียกใช้พวกคุณผมทำไม่
เป็นหรอก ผมอยากทำผมก็ทำของผมเอง ถ้าหากว่าคุณคิดจะช่วยก็มา
ช่วยก็แล้วกัน แหม ! มันเล่นมากันเสียเกือบหมดวัด

ถาม : มีพระท่านหนึ่งใช้คนไปซื้อของไปตั้งศาลในวัดโดยที่ไม่ได้
ให้เงินไปด้วย เสร็จแล้วก็ให้คนไปซื้อของมาถวายพระ ถ้าท่านเป็นพระ
อริยเจ้าจะใช้แบบนี้ได้มั๊ยครับ ?

ตอบ : มันต้องดูด้วย เพราะของพระเขามีอยู่ว่าเป็นญาติ เป็น
ปวารณานี้ขอได้ ถ้าไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณานี้ไม่มีสิทธิขอ โดนอาบัติ

ถาม : ปวารณาคืออะไรครับ?

ตอบ : ปวารณา เขาขอมตัวให้ว่าให้ทำอย่างนั้นได้ อย่างเช่นว่า
หลวงปู่มหาอำพันเวลาลูกศิษย์จะสึกนี้ เมื่อสึกเป็นทิดแล้วท่านจะให้มา
ปวารณากับท่านว่า กระผมขอปวารณาต่อพระคุณเจ้าด้วยปัจจัยสี่และ

การใช้สอยทั้งปวง ถ้าพระคุณเจ้าประสงค์ในสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็โปรดแจ้งให้
กระผมทราบด้วยขอรับ คราวนี้ก็ใช้ไปหะนะ แต่ถ้าเป็นพระอรียเจ้านี้จิต
ท่านละเอียด ท่านจะไม่ละเมิดศีล ถ้าละเมิดศีลนี้เรื่องอย่างนั้นท่าน
คงไม่ทำ

ถาม : ถึงแม้ว่าจะปวารณา ?

ตอบ : ถ้าปวารณานี้ได้ แต่ถ้าพูดถึงประเภทที่ว่าใช้ส่งเดชไปเฉยๆ

ถาม : ก็มีพระทำพิธีจะปลุกเสกพระอยู่ แล้วมีแสง ถ่ายรูปออกมา
แล้วมีแสง อันนี้เป็นอำนาจบุญบารมีของพระพุทเจ้าหรือเปล่านั้น หรือว่า
เป็น...?

ตอบ : เป็นไปได้ทั้งสองอย่าง คือว่าพระท่านอาจแสดงให้ อย่าง หรือ
ไม่ก็พรหม เทวดา ท่านแสดงให้ อย่างหนึ่ง ตอนนั้นต้องดูว่าใคร

ถาม : แล้วถ้าพระไปนั่งในกระทะน้ำมันเดือดๆ แล้วก็มีคนดูเยอะๆ?

ตอบ : อันนั้นไม่สมควร ถ้านับแล้วเป็นอุปกิเลสอย่างหนึ่ง ถ้าเป็น
การปฏิบัติในทางที่ถูกเป็นสัมมาทิฐิ ถือเป็นอุปกิเลสอย่างหนึ่ง อุปกิเลส
แปลว่าใกล้กิเลสแล้ว ถ้าทำตามหลักวิชาของครูบาอาจารย์จำเป็นต้องทำ
อย่างนั้น ไม่ได้แสดงเพื่ออวดใคร ไม่ได้แสดงเพื่อชื่อเสียง ไม่ได้เพื่อ
ลาภผล ไม่ได้แสดงเพราะต้องการให้คนเลื่อมใส อันนั้นไม่เป็นไร แต่ว่าถ้า
หากว่าทำเพราะเจตนาอื่นมันก็ไม่ใช่อุปกิเลสคือว่าใกล้กิเลส แต่มันจะเป็น
กิเลสเต็มๆ เลย ถ้าหากว่าลักษณะอย่างนั้นถือว่าการกำลังใจของท่านยังอยู่ใน
ด้านที่เรียกว่าอาจเป็นมิจฉาทิฐิ คือเริ่มก้าวผิดทางแล้ว

ถาม : พระอรียเจ้านี้พูดคุยเรื่องยศ เรื่องตำแหน่งได้ไหม ?

ตอบ : ต้องดูว่าคนที่ปรารภนั้นมีอะไรเนื่องกับท่านหรือเปล่านั้น ?

ถ้าหากว่าคนที่ปรารภนั้นมีอะไรเนื่องกับท่านมากที่สุด มีอะไรก็ได้ ไม่ว่าเป็น
เรื่องตำแหน่งของท่านเองหรือว่าตำแหน่งหน้าที่การงานของลูกศิษย์ ถ้า
อย่างนั้นท่านก็พูดด้วย คุยด้วย แต่ถ้าหากว่าปรารภเพื่อที่ว่าตัวเองจะได้
ดีนรณเพื่อที่ตัวเองจะได้ อย่างนั้นไม่ใช่แน่ เพราะพระอรียเจ้ามีแต่จะ
ปล่อยวาง ไม่ไปยึดถือสิ่งใดเพิ่มขึ้น

ถาม : คนที่ตายที่อเมริกาครับ อันนั้นเป็นการตายก่อนเวลาหรือ
ว่าเป็นผลของปาณาติบาต ?

ตอบ : ตายก่อนเวลาหรือหลังเวลาเป็นผลของปาณาติบาตทั้ง
นั้นแหละ ถ้าตายลักษณะนั้น เพราะว่าปาณาติบาตนี้ ถ้ามันเข้ามาสนอง
มันก็เป็นช่วงหนึ่งของอุปฆาตกรรม ถ้าหากว่ามันหมดอายุขัยแล้วตาย
ในลักษณะนั้นก็กรรมของปาณาติบาตมันมาเหมือนกัน มันไม่ได้
ตายแบบปกติทั่วๆ ไป ตายอย่างชนิดที่หาซากไม่เจอเสียด้วยซ้ำไป บาง
ศพจนปานนี้ยังหาไม่ได้เลย

ถาม : ถ้าหากว่าเรารู้สึกส่วนกุศลให้ได้รับไหมครับ ?

ตอบ : ถ้าหากว่าตายก่อนอายุขัยนะ เขามายินดีโมทนาที่เขาได้เลย
ถ้าไม่รู้เสียด้วยซ้ำว่าบุญเป็นอย่างไรก็แย่น้อย

ถาม : ถ้าเขาไม่รู้จักว่าบุญเป็นอย่างไร ?

ตอบ : บอกให้เขาโมทนา เขาไม่รู้ว่าเป็นโมทนาหน้าตาเป็นอย่างไรก็ยุ่ง
แล้ว (หัวเราะ)

ถาม : ถ้าเราเก็บเงินตามถนนได้แล้วเอามาทำบุญ คนที่ทำเงินตกนี้
ได้บุญด้วยหรือเปล่านั้น ?

ตอบ : เขามีส่วนด้วย มันเป็นกตัตตากรรม คือกรรมที่เขาไม่ได้

เจตนาทำ ทรมานนั้นเป็นของเขา เมื่อเราทำเขาก็มีด้วย แต่ตัวเราเองนะได้
เยอะ อันดับแรกเราได้ตัวเว่ยยาวัจจมัย คือช่วยให้งานบุญของเขา
สำเร็จลง อันดับที่สองเราได้ตัวปัตตานุโมทนามัย ก็คือว่าเราต้องพลอย
ยินดีด้วยในผลบุญนั้นเราถึงได้ทำลงไป อันดับต่อไปจาคานุสสติ และทาน
บารมีเป็นของเราแน่ๆ เลย เพราะว่าถึงเก็บได้มา ถือเป็นลาภลอยอยู่ก็
จริง แต่เราเองแทนที่จะเอาไปกินไปใช้เองกลับคิดที่จะเอามาทำสิ่งที่ดี ๆ
กับเอามาสละออก เพราะฉะนั้นตรงนี้เราได้เยอะ ของเขาเองมันเป็น
กตัตตากรรมมันได้น้อยไปหน่อย

ถาม : หลวงพ่อท่านบอกว่าปัตตานุโมทนามัยร่วมด้วยมีผลเหมือน
กัน คราวนี้อยากจะเรียนถามว่ามีผลนี้หมายถึงมีผลในสวรรค์ ?

ตอบ : เจ้าของบุญได้เท่าไรเราได้เท่านั้น ไม่ใช่แต่สวรรค์ต่อให้
พรหมหรือนิพพานก็ได้ ดูตัวอย่างพระนางพิมพาพระราชเทวีพระพุทธเจ้า
ทำอะไรท่านพลอยยินดีด้วยทั้งหมด พอได้ยินว่าเจ้าชายสิทธัตถะเสด็จ
ออกถือบวช นุ่งผ้ากาสาฬพัศตร์โกนศีรษะ ท่านก็นุ่งผ้ากาสาฬพัศตร์โกน
ศีรษะ คือยินดีทำตามทุกอย่างจนวาระสุดท้าย พระพุทธเจ้าบรรลุนุตร
สัมมาสัมโพธิญาณ ตัวปัตตานุโมทนามัยนั้น ตัวปัตตานุโมทนามัยจะ
เกิดทีหลังเขาอยู่หน่อยหนึ่ง ต้องให้เจ้าของบุญนั้นสำเร็จผลในผลบุญเขา
ก่อนตัวเองถึงจะได้ ตัวอย่างพระนางพิมพาพอพระพุทธเจ้าบรรลุนุตร
สัมมาสัมโพธิญาณท่านก็เป็นพระอรหันต์ไปด้วย ได้ทีหลังเจ้าของเขา
หน่อย ไม่ใช่แต่เฉพาะความดีนะ ความชั่วก็มีผลเหมือนกัน เห็นเขาทำชั่ว
แล้วพลอยยินดี ดีไม่ดีลงนรกพร้อมกับเขา

ถาม : แล้วถ้าเกิดอย่างเราโมทนาเวลาเขาทำทาน บริจาคทาน

อย่างนี้ผลในทางมนุษย์โลกนี่คือแบบไหน เหมือนกันใช่ไหม ?

ตอบ : เหมือนกัน คือว่าเขาได้เท่าไรเราได้ด้วย แต่เราได้ช้ากว่า
เขาหน่อยหนึ่ง

ถาม : ถ้าอย่างนี้เราไปโมทนาคนทั้งหมดเลย แล้วรอให้เขา... ?

ตอบ : ได้ ถ้ากำลังใจของเราพอจะโมทนาใครก็ว่าไปเลย พลอยยินดี
ดีกับเขาทั้งหมด เพียงแต่ว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นจะต้องเกิดกับเขาก่อน
เดี่ยวของเรา เราก็รับเป็นระยะๆ ไป ใครเกิดปุ๊บเราก็ได้มั่ง(หัวเราะ)

ถาม : ความปรารถนาไม่สมหวังนี้ มีกรรมอะไรเป็นเหตุ ?

ตอบ : จริงๆ แล้วมันคือทำไม่พอ ถ้าเราทำไว้เพียงพอสิ่งที่เรา
ต้องการมันจะสำเร็จ อันนี้เรียกว่าบุญฤทธิ์ เพราะฉะนั้นถ้าปรารถนา
ไม่สมหวังจริงๆ ก็คือบุญไม่พอ ถ้ามีอะไรเป็นเหตุก็กรรมดีมันน้อยไป
(หัวเราะ)

ถาม : ไม่ใช่ที่เราไปขัดขวางการทำดีของคนอื่น ?

ตอบ : มันมีอยู่ แต่ถ้าถามอย่างนี้มันต้องสรุปรวบยอดเลย คือมัน
ยังไม่พอ ถ้าทำพอมันได้

ถาม : แล้วส่วนหนึ่งที่มีมันเป็นกรรมเก่าที่เราทำไม่ดีไว้ด้วยใช่ไหมครับ?

ตอบ : คือบุญไม่พอ ในขณะเดียวกันชั่วก็เยอะ (หัวเราะ) สองอย่าง
รวมกันเลยจึงเลย

ถาม : คำพูดที่ว่าชีวิตอยู่ด้วยความหวังกับอย่าไปหวังในสิ่งที่ยัง
มาไม่ถึง อันไหนจะถูกต้องกว่ากัน ?

ตอบ : มันผิดทั้งคู่เลย ถ้ายังหวังนี้แปลว่าใจมันเกาะอนาคตอยู่ ใจ
ถ้ามันเกาะอนาคตนี้มันผิดแล้ว และขณะเดียวกันก็อย่าไปหวังในสิ่ง

ที่ยังมาไม่ถึง อันนี้ความจริงแล้วมันดี แต่ขณะเดียวกันว่าบางสิ่งบางอย่าง เราทำถ้าจะให้ถูกจริง ๆ คือ **ตั้งต้นว่าเราทำอะไร ? เพื่ออะไร ? แล้วเราก็ตั้งหน้าตั้งตาทำของเราไป ไม่ต้องไปสนใจว่าผลจะเกิดเมื่อไร ? และจะเกิดอย่างไร ?** ถ้าทำอย่างนี้แล้วโอเค คือว่าเราต้องมีความหวัง หรือว่าตัวฉันทะมันขึ้นมาก่อน พอมีฉันทะขึ้นมามันถึงอยากจะทำในสิ่งนั้น ตั้งใจทำในสิ่งนั้นให้สำเร็จ แต่เพียงแต่ว่าในช่วงขณะที่ทำไม่ต้องไปคิด แล้วตั้งหน้าตั้งตาทำให้มันไปถึงจุดหมายเท่านั้นแทนที่จะคิด การกิจให้มันพุ่งชน มันก็เหลือว่าจะบุกให้ภารกิจนั้นมันจบลง ถ้าอย่างนั้นมันจะได้เร็วกว่าได้ง่ายกว่า

ถาม : แสดงว่าเป็นคำพูดที่ทำให้กำลังใจเท่านั้นเอง รัชกาลที่หกท่านได้แต่งกลอนที่ว่า "ชนใดไม่มีดนตรีการ ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ เขานั้นเหมาะคิดกบฏอัปลักษณ" ไม่ทราบว่าตอนนี้รัชกาลที่หกท่านทรงคิดยังไงกับคำสอน ?

ตอบ : อันนี้ท่านแปลมาจากของกรีกเขา อย่างพวก all intelligence is not gold ท่านก็แปลเป็นคำไทยเสียเพราะเขียว่า "วาว ๆ ไม้ใช้เนื้อคำดี ท้วนนา" เห็นสิ่งที่แวววาวไม่ใช่เนื้อทองแท้ก็มี รัชกาลที่หกท่านเป็นอัจฉริยะมากเลย ท่านแปลพวกคำคมอะไรของปราชญ์ฝรั่งเอาไว้เยอะต่อเยอะ ตัวนี้ท่านแปลตรง ๆ มาจากของเขา แต่ว่าจริงแล้วเรื่องทั้งหลายเหล่านี้มันเป็นปรัชญาที่ผ่านประสบการณ์สั่งสมมาเป็นเวลายาวนานของบรรดาปราชญ์ต่าง ๆ เขา โอกาสที่ใกล้เคียงความจริงถึงแปดสิบเปอร์เซ็นต์เขียวนะ คือคนทั่ว ๆ ไปพอได้ยินเสียงดนตรีจะมากจะน้อย ความพอใจมันต้องเกิดขึ้น ยกเว้นว่าคุณอารมณ์เสียแล้วก็ดันไปบรรเลง

อันนี้พูดถึงปกติของมนุษย์ธรรมดาทั่ว ๆ ไป พวกที่ไม่ชอบจริง ๆ สันดานมันไม่เหมือนชาวบ้านชาวเมืองเขา ตัวคิดกบฏนี้ไม่ได้หมายความว่าคิดกบฏต่อชาติต่อบ้านต่อเมืองต่ออะไร หากว่ามันเป็นกบฏสังคม กบฏสังคมนี่คนอื่นเขาทำอะไรตัวเองตามเขาไม่ได้ ไม่เหมือนชาวบ้าน

ตะกรุดมหาสะท้อน

มีอานุภาพในการสะท้อนกลับ ไม่ว่าใครทำดีทำชั่วกับผู้ใช้ตะกรุด ผลดีผลชั่วนั้นจะย้อนคืนไปยังผู้ทำเป็นร้อยเท่าพันทวี

ตามตำราของหลวงพ่อกฤษีลิงดำ แห่งวัดท่าซุง จ.อุทัยธานี ท่านให้ใช้แผ่นทอง แผ่นนาก หรือแผ่นเงิน หนักไม่ต่ำกว่า ๑ บาท (เกินเท่าไรก็ได้) ลงด้วยยันต์ปิณฑุพุทธามหามงคลทำการปลุกเสกแล้ว เมื่ออาราธนาติดตัวให้ใช้ คาถา

“เม สัมมุขชา สัพพา หาระติ เต สัมมุขชา”

คาถานี้ถ้าทำถึงที่สุด ท่านว่าแม้แต่ลูกปืนที่ยิงมา ก็จะย้อนกลับไปหาผู้ยิงเอง

ข้อควรระวัง อย่าเข้าไปในสถานที่ซึ่งคนหรือสัตว์ กำลังคลอດ เพราะจะทำให้คลอດไม่ได้ และห้ามให้เด็กใช้อย่างเด็ดขาด

พระครูธรรมธรเล็ก สุขุมมปัญญา